

47/2013

ΕΤΗΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ / ANNUAL REVIEW

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ARCHITECTURE IN GREECE

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ XI ΚΑΙ XII:
M. KOKKINOY + A. KOURKOULAS ΚΑΙ P. NIKIFORIDIS + B. CUOMO
ARCHITECTURAL OFFICES XI AND XII:
M. KOKKINOU + A. KOURKOULAS AND P. NIKIFORIDIS + B. CUOMO

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ XII:
ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ
ΚΑΙ BERNARD CUOMO

ARCHITECTURAL OFFICES XII:
P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

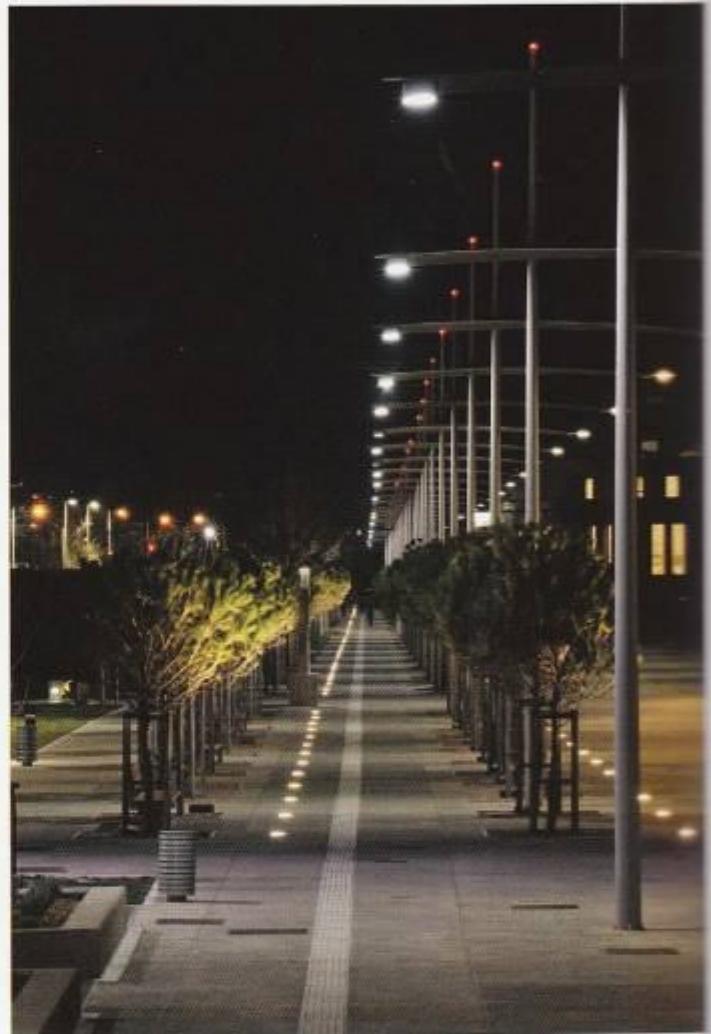

Η ΑΝΑΛΑΦΡΗ ΚΟΜΨΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗ ΚΑΙ ΣΥΟΜΟ

Η σύγχρονη άρχιτεκτονική στή Θεσσαλονίκη μοιράζεται τό γενικότερο φαινόμενο τῆς πολιτισμικῆς συνθήκης στήν πόλη, στό πλαίσιο μᾶς ιδιότυπης κοινωνικῆς άνθρωπογεωγραφίας: μικρές κοινοπολίτικες καί ένημερωμένες ἐλίτ, πού θά μποροῦσαν νά ζοῦν σέ όποιοδήποτε διεθνές μητροπολιτικό κέντρο.

δραστηριοποιούνται στό έσωτερικό ένός εύρυτατου κοινωνικοῦ μορφώματος πού συντηρεῖται σέ μιά κατάσταση ἐπαρχιωτισμοῦ καί περιθωριοποίησης. Συνεπτυγμένες ὅμαδες μέ σόραμα καί ἀντίληψη γιά μιά διαφορετική προοπτική, χωνεμένες σέ ἔνα «βαλκανικής ιδιοσυστασίας» περίγραμμα νοοτροπιῶν καί ιδέας γιά τόν κόσμο: δλιγάριθμοι φορεῖς καί φυλάδοξες πρωτοβουλίες σέ ἔνα πλαισίο ἄγνοιας καί ἀδιαφορίας. Δέν είναι τό ἔνα καλύτερο ἀπό τό ἄλλο, είναι ὅτι ἡ πόλωση αὐτή συντηρεῖ τήν πόλη σέ μιά συνθήκη στάσης, δν δέν τροφοδοτεῖ τήν δπισθοχώρηση. Δέν είναι τό ἔνα καλύτερο ἀπό τό ἄλλο, είναι ὅτι ού δύο αύτές ισχυρές καταστάσεις κάνουν ἀκόμη πιό ἐμφανεῖς τίς ἀνισότητες καί τό ἀδιέξοδο, ἀκόμη πιό δυσδιάκριτη τήν προοπτική γεφύρωσης, δηλαδή μᾶς γενικότερης ἀστικῆς καί πολιτισμικῆς ἔξιστροπότησης τῶν ἄκρων, δηλαδή μᾶς συνολικῆς προόδου τῆς πόλης. Τό παράδειγμα τῶν μουσείων είναι ἐνδεικτικό λίγοι καί λίγες μουσταζεντίν τοῦ πολιτισμοῦ, σέ δδειοις χώρους, δίχως χρήματα, πού φαντασιώνονται τήν «ἰδανική πόλη» ἡ ὅποια ὅμως σπάνια ἀνταποκρίνεται μέ τόν ίδιο ζῆλο: καθώς καί ἄλλες πρωτοβουλίες, μινιμαλιστικές, εύφανταστες καί εύρηματικές, μέ λίγο μοιραία κοινό, μέ λίγη ἀνταπόκριση σέ μιά ἔμμονη, πεισματική καί ἀέναη προσπάθεια μετατροπῆς τοῦ ἀσχημόπαπου σέ κύκνο, δημιουργίας τῆς ἐλάχιστης κρίσιμης μάζας πού νά ἀποτελέσει τήν ἐκκίνηση γιά μιά μεταμόρφωση τῶν κοινωνικοπολιτισμικῶν συντεταγμένων. Οι δλιγάριθμες ἀλλά τόσο ζωτικές δυνάμεις τῆς πόλης ἀπορροφοῦνται σέ ἔνα ἄνισα ισχυρότερο μάγμα συντηρητισμοῦ καί ἀδράνειας, φαινόμενο ἄλλωστε εύρυτερο στήν ἐλληνική κοινωνία. Τό πνεῦμα τῆς Θεσσαλονίκης fin de siècle, τοῦ τέλους τοῦ 19^{ου} αίώνα, τό δποιο στή συνέχεια σήκωσε τά χέρια ψηλά σέ μιά διαδικασία «ὅμοιογενοποίησης» μέ τό νότιο μεγάλο κέντρο, πού διαρκεῖ ἑδῶ καί 100 χρόνια, ὑπάρχει ὅμως στό βάθος. Η Θεσσαλονίκη, στό πείσμα τῶν καιρῶν καί τῶν κάθε λογῆς διοικούντων, παραμένει σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τήν εύρυτερη βαλκανική ἐνδοχώρα καθώς ὅλα τά συστατικά στοιχεῖα, τό Βυζάντιο, ἡ Ἀνατολή καί ὁ πόθος γιά τή Δύση συντηροῦν ἀκόμη ἔνα ἐλκυστικό καί ἐνίστε «έξωτικό» γιά τά πρότυπα τῆς Μεσευρώπης μεγάμα μέ ἀνεπάσθητα νοσταλγική καί ἡδονική γεύση καί γιά αύτό ἀκόμη γοητευτική. Η προοπτική τῆς οίκονομικῆς ἀνάπτυξης, τῆς μετατροπῆς δηλαδή τῆς Θεσσαλονίκης σέ ἔνα είδος Μιλάνου τῆς Ἐλλάδας, θά μποροῦσε χωρίς ἀμφιβολία νά ἀπελευθερώσει πραγματικά τό μέλλον τῆς πόλης, μέ δι, αύτό συνεπάγεται γιά τά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Σέ αύτά τά συμφραζόμενα ἐντάσσεται καί ἡ ἀρχιτεκτονική. Γιατί γίνεται φανέρο ὅτι σέ ἔνα πλαισίο ὅπως αύτό πού περιγράφτηκε παραπάνω, ἡ σύγχρονη ἀρχιτεκτονική δραστηριότητα στήν πόλη ἀντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες. Η

ἀφήγηση τοῦ μεταπολεμικοῦ ἀξιόλογου κτιριακοῦ ἀποθέματος είναι συγκεκριμένων δυνατοτήτων, ἃν μάλιστα περιοριστεῖ σέ ἀρχιτέκτονες πού ζοῦν καί ἐργάζονται μόνιμα στήν πόλη καί δι, σέ ὅσους δημιουργοῦν ἐκεῖ περιστασιακά (ἐνδεικτικό παράδειγμα τό Μουσεῖο Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Κ. Κρόκου). Βέβαια ἡ Θεσσαλονίκη, ἀντίθετα ἀπό ὅποιαδήποτε ἄλλη ἐλληνική πόλη ἐκτός τῆς Ἀθήνας, μπορεῖ νά τροφοδοτήσει ἔναν ιδεατό «όδηγο» τῆς μεταπολεμικῆς ἀρχιτεκτονικῆς πού σίγουρα δέν θά στερεῖται ἐνδιαφέροντος. Η ἀρχιτεκτονική ὅμως, ὡς γνωστόν, παράγεται ἀπό κοινωνίες μέ ταλέντο καί ἀπό πελάτες μέ ταλέντο (συμπεριλαμβανομένων καί τῶν πολιτικῶν) πρίν ἀκόμη ἀπό τούς ταλαντούχους ἀρχιτέκτονες. Οι «πελάτες μέ ταλέντο» είναι ἀκριβῶς τό είδος ἐν ἀνεπαρκείᾳ στή Θεσσαλονίκη, καί δι, μόνο ἐκεῖ φυσικά.

Μέ αύτές τις προϋποθέσεις, ή δουλειά του Πρόδρομου Νικηφορίδη και του Bernard Cuomo παρουσιάζει ίδιαίτερο ένδιαφέρον, άναλογο με αύτό ένός μικρού άριθμου άρχιτεκτόνων που παράγουν μονιμότερα στήν πόλη και πού δύσκολα φτάνουν τά δάχτυλα των δύο χεριών. Έχουν και οι δύο γαλλική παιδεία και συνεργάζονται στή Θεσσαλονίκη έδω και 25 χρόνια. Άπο την άρχη έπιστημαν δύο τομεῖς δραστηριότητας με διαφορετική κλίμακα: τόν σχεδιασμό κτιρίων και τήν έπιμέλεια μελετών γιά τόν δημόσιο χώρο.

Τό ένδιαφέρον στή Θεσσαλονίκη γιά τόν σχεδιασμό του δημόσιου χώρου έχει κάποιες ίδιαιτερότητες. Έχει νά κάνει άφενός με σημαντικές πρωτοβουλίες όπως αύτές που άναληφθηκαν γιά παράδειγμα με τούς διαγωνισμούς στό πλαίσιο τής Θεσσαλονίκης πολιτισμικής πρωτεύουσας 1997, άλλα έχει νά κάνει και με τόν χαρακτήρα τής πόλης. Η Θεσσαλονίκη διατηρεῖ μιά ισχυρότατη και άπολύτως έλκυστική άστική ταυτότητα άπο τήν αποψή του πολεοδομικού χαρακτήρα και κατά συνέπεια άποτελεῖ έρεθιστικό πεδίο πειραματισμῶν και γενικότερου προβληματισμοῦ γιά μελλοντικές έπιλογές και προοπτικές. Οι άναζητήσεις αύτές εύνοούνται και άπο τήν υπαρξη του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ και άπο τήν άμοιβαία τροφοδότηση και άνταλλαγή ίδεων και μελετητών, πού συντηρούν πάντα τή συζήτηση γιά τίς δυνατότητες νέων παρεμβάσεων και βελτιώσεων. Η ύλοποίηση φυσικά είναι περιορισμένη, άλλα ή έγνοια γιά τίς δυνατότητες τού άστικου χώρου είναι πάντα σέ έγρηγορση, έπειδή άκριβως ή πόλη διαθέτει τήν κλίμακα και τήν άστική ύπόσταση (χάρη στά τοπογραφικά της χαρακτηριστικά και, καταρχή, στόν «ηρωά» της E.M. Hébrard) έτσι ώστε νά προσφέρεται γιά συνολικές θεωρήσεις και γιά φιλόδοξες συγκρίσεις με προσφιλή πρότυπα όπως π.χ. ή Βαρκελώνη, στήν άλλη άκρη τής Μεσογείου.

Σέ αύτό τό ένδιαφέρον έχουν έπενδυσει μέ έπιμονή δ Νικηφορίδης και δ Κουοτο. Μέ συστηματική μεθοδικότητα και έπιμονή, έχουν άναπτυξει στή διάρκεια τών έτων ένα ούσιαστικό know-how γιά τόν άστικό σχεδιασμό μέσα άπο πανελλήνιους διαγωνισμούς άλλα και ύλοποιημένες μελέτες. Η γνωστότερη και πού έντυπωσιακή μελέτη τους σέ αύτό τό πεδίο έχει νά κάνει με τόν άνασχεδιασμό του μετώπου τής νέας παραλίας στή Θεσσαλονίκη, μιά έντυπωσιακή άστική παρέμβαση πού σταν όλοκληρωθει θά πλησιάζει το μήκος τών 3,5 χιλιομέτρων (τό έργο βρίσκεται ήδη σέ φάση όλοκληρωσης, άπο τό κτίριο τού Μεγάρου Μουσικής ώς τό Νέο Βασιλικό Θέατρο). Μιά πρώην «παραλία τών Τιράνων» μεταμορφώθηκε έδω άπο τούς άρχιτεκτονες σέ διτι πραγματικά είναι: ένα άπο τά ωραιότερα κομμάτια έλληνικής πόλης με έξαιρετικά φυσικά χαρίσματα και θέα πρός τή θάλασσα τού Θερμαϊκού και πρός τήν κορυφογραμή τού Όλυμπου. Ο Νικηφορίδης και δ Κουοτο διαμόρφωσαν τό μέτωπο τού έργου, σέ έπαφή με τήν παραλιακή λεωφόρο, έπιδιώκοντας αύτό πού άποτελεῖ τό μεγαλύτερο χάρισμα τής συνολικής παρέμβασης. Τή διατύπωση δηλαδή μιᾶς χωρικής άφηγησης πού νά είναι άφενός έλκυστική και χρηστική, και άφετέρου νά ύποβαλλεται στόν άπολυτα συνεπή έλεγχο τών έκφραστικών μέσων με τήν υιοθέτηση σειρᾶς σχεδιαστικών κανόνων, έτσι ώστε νά άποφευχθούν οι εύκολες ύπερβολές και ή έπιδειξη, και νά χαθεῖ δ συνολικός έλεγχος τής παρέμβασης. Ο σχεδιασμός τους δέν είναι «σκληρός», όπως σέ μια δομικά φορτισμένη δημόσια πλατεία-κατάλογο όλικων και κατασκευαστικών λύσεων, άλλα καταφένγει στή διατύπωση σειρᾶς θεματικών έπιεισοδίων πού ή κρήση τών φυτών, τής βλάστησης και τού νερού σέ συνδυασμό με όλικά όπως τό σίδερο, τό μάρμαρο, τό ξύλο και ή πέτρα, άλλα και τά μαλακά δάπεδα, συνθέτουν χώρους διφορούμενους και άλληγορικούς, άναζητώντας μιά ποιητική διάσταση τήν όποια έν πολλοίς άποκαλύπτουν. Η έννοια τών «άστικών» ή τών «πράσινων» διαματιών άνήκει στό τρέχον και κάποτε βερμπαλιστικό ρεπερτόριο τής σύγχρονης άρχιτεκτονικής: τό άναπτυγμά έν πούτοις τών κήπων τού Νικηφορίδη και τού Κουοτο στή Νέα Παραλία διαμορφώνει μιά άπροβλεπτη ποικιλία «ιδιωτικών» τόπων

1.
Άναπλαση τής νέας παραλίας Θεσσαλονίκης.

2.
Τράπεζα τής Ελλάδος στή Θεσσαλονίκη.

ιαπωνίζουσας εύαισθησίας, στοχαστικούς και έσωστρεφεις πού έχουν κατακτήσει, όπως λέμε, τήν κριτική και τό κοινό (Βραβείο Έλληνικού Ινστιτούτου Άρχιτεκτονικής 2008). Ο κόσμος περιεργάζεται τό έργο με καλοπροαίρετο και κάποτε άπορημένο θαυμασμό, γεγονός τό όποιο έπιβεβαιώνει γιά άλλη μία φορά τήν παιδευτική διάσταση τού καλού σχεδιασμού, πού στήν περίπτωση αύτή έχει δύηγήσει σέ άπρόσμενα προσεκτική χρήση τού έργου άπο τούς πολίτες. Στή Νέα Παραλία τών Νικηφορίδη-Κουοτο άποκαλύπτεται ή ίκανότητα διαχείρισης μιᾶς μεγάλης κλίμακας παρέμβασης στόν δημόσιο χώρο, πράγμα στό όποιο δέν είμαστε συνηθισμένοι, καθώς και ή αισθηση τού μέτρου και μιᾶς άναλαφρης κομψότητας πού διατρέχει τό έργο σέ κάθε γωνιά.

Τό νέο κτίριο τής Τράπεζας τής Ελλάδος στή Θεσσαλονίκη, τό βιομηχανικό κτίριο Σπανός, τό πολιτιστικό Κέντρο Μενεμένης, ή Τεχνόπολη Θεσσαλονίκης, τό συγκρότημα κατοικιών στό Μεταξουργείο, άποκαλύπτουν ένναν σχεδιασμό πού διατυπώνεται με τούς δρους ένός νέου μοντερνισμού με ένιαία ώστόσο και χωρίς παραχωρήσεις διαχείριση τού σχεδιαστικού ήθους, πού χαρακτηρίζεται άπο πλαστικότητα, πολυχρωμία, έλαφρότητα και συχνά παιγνιώδη χαρακτήρα. Οι έφήμερες έγκαταστάσεις γιά τό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και ή διαμόρφωση τού βιβλιοπωλείου «Ιανός» στήν Αθήνα, δίνουν έμφαση σέ μια «γραφιστική άρχιτεκτονική» και τήν έκμετάλλευση, πού μᾶς έρχεται παραδοσιακά άπο τούς Όλλανδούς νεοπλαστικούς, τής γραμματοσειράς ώς συστατικής ίλιης τής άρχιτεκτονικής ποιητικής: μιά προσέγγιση δροσερή και ζωηρή, πού δέν συνηθίζεται στήν έλληνική άρχιτεκτονική τής δομικότητας και τού έκφραστικού βάρους. Η μακροδομική και διαφώτιστη έγγραφη «Φεστιβάλ Κινηματογράφου» τίς μέρες τού φεστιβάλ είναι μιά άπο τής ωραιότερες σηματοδοτήσεις τού - νυχτερινού - χώρου στήν ίστορία τής πόλης. Στήν κατοικία, τέλος, στήν Άνω Πόλη και στά Νεώρια Ήρακλείου, οι σχεδιαστικές παρεμβάσεις διακρίνονται άπο τήν ίδια άναλαφρη και διαφανή γραμμικότητα με στοιχεία πολυχρωμίας (στή δεύτερη περίπτωση), ένω χειρίζονται τό ίστορικό περιβάλλον με τρόπο άρμονικό ώς πρός τίς προϋπάρχουσες δομές άλλα μέ άπολυτη χειραφέτηση και χωρίς τήν έλαχιστη πρόθεση άλλσθησης σέ «παραδοσιακά». Ή «κατ» άναλογία» συμφραζόμενα, γεγονός άξιοπρόσεκτο άκομη και σήμερα. Η κομψή νεομοντέρνα γραφή τών Νικηφορίδη-Κουοτο δέν διακρίνεται γιά τόν τοπικιστικό της προσανατολισμό και θά μπορούσε νά θεωρηθει μάλλον εύρυτερα, ή και άνωνυμα, «εύρωπαική» έρμηνευέι ώστόσο τόν χαρακτήρα τού περιβάλλοντος και διατυπώνει με τόν τρόπο της τούς δρους μιᾶς πολυπολιτισμικής άποδέσμευσης πού πιθανώς νά σχετίζεται έπι τής ούσιας με τόν ίστορικό κοσμοπολιτισμό τής πόλης, πρίν άκριβως ένναν αιώνα.

Ανδρέας Γιακουμακάτος

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΞΟΝΑ ΟΔΟΥ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF AGIA SOPHIA STREET, THESSALONIKI

ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Τό «δέρμα πού κατοικῶ» άποτελεῖ μιά πρόταση γιά έναν δημόσιο χώρο που άναπτυσσεται στήν πόλη ώς ένιατος ζωντανός ίστος πού έπεκτείνεται, ένας ζωντανός δργανισμός οίκειος, κατοικήσιμος, ικανός νά «περιέχει» συμβάντα και νά περιβάλλει τόσο τίς συλλογικές δσο και τίς άτομικές συμπεριφορές. Η πρόταση άποτελεί ένα μοντέλο ένιαίας δργάνωσης τοῦ δημόσιου χώρου, πού μπορετ νά έπεκταθεί, «νά άναπτυχθεί ώς ζωντανός δργανισμός.

Η οίκειοποίηση έπιτυγχάνεται μέ τή δυνατότητα τοῦ χρήστη νά έπιλέξει τή μερική άπομόνωση και τήν έσωστρέφεια, τήν ψευδάισθηση μιᾶς δροφῆς, τήν προστατευμένη άτμοσφαιρα ένός «άστικού σαλονιού».

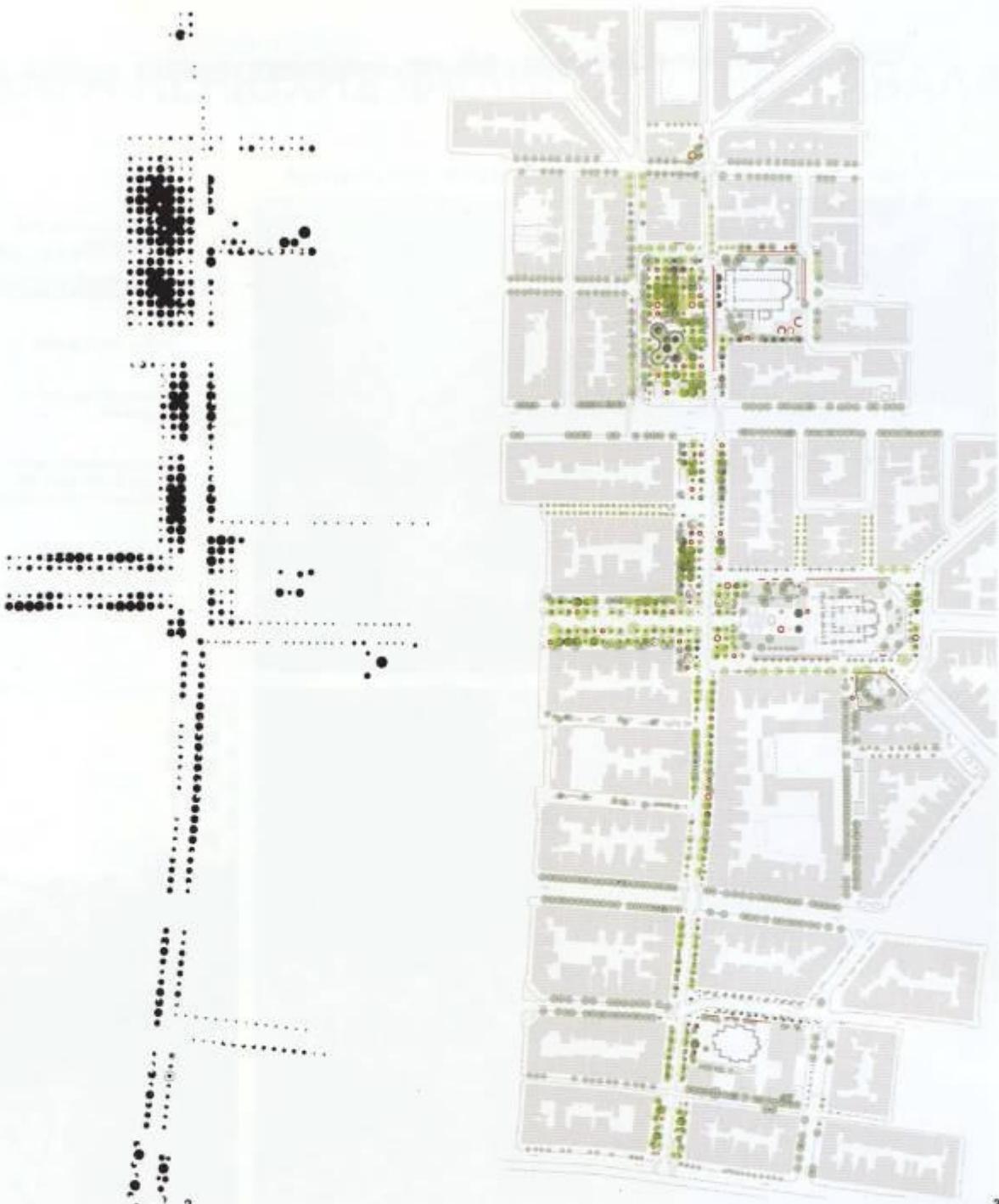
Τό σύστημα έπιδιώκει νά προσφέρει έναλλαγή στίς ποιότητες και τή λειτουργικότητα τοῦ δημόσιου χώρου, δημιουργώντας ποικίλες άτμοσφαιρες και έναλλακτικές δπτικές. Προβλέπει τήν έπεξεργασία τών όρίων πού έμφανίζονται στόν δημόσιο χώρο και προτείνει τήν έπαναδιαπραγμάτευσή τους.

Η βλάστηση είναι τήμα τοῦ ζωντανού δέρματος τής πόλης, μοιάζει σάν νά φυτρώνει άπό τούς πόρους του, νά άναπτυσσεται και νά μεγαλώνει μαζί μέ αύτό.

"The skin I live in" project is a proposal for a public space that develops through the city as a single living tissue that grows. A living organism that is familiar, habitable, and capable of "including" events and embracing both collective and individual behaviours. The proposal constitutes a model of organization of the public space that can expand and develop as a living organism.

The system seeks to offer a succession of the qualities and functions of a public space, creating multiple atmospheres and alternative perspectives. It anticipates the processing of the limits that come up in a public space and suggests their renegotiation.

Vegetation is part of the living skin of the city and it seems to be growing from the city's pores, developing and aging with it.

2

3

5. Διαμήκης τομή τῆς οδοῦ Αγίας Σοφίας.
5. Longitudinal section on Agia Sophia Street.

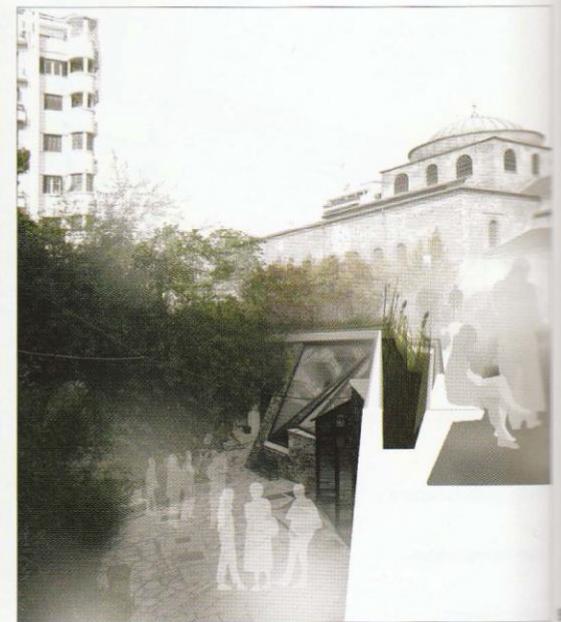
6. Η πλατεία Αγίας Σοφίας.
6. Agia Sophia Square.

7. Η οδός Αγίας Σοφίας.
7. Agia Sophia Street.

8. Η περιοχή γύρω από τήν Μητρόπολη.
8. The area round the Cathedral.

9. Διαμόρφωση όριου στόν περιβάλλοντα χώρο τοῦ Αγίου Ιωάννου Προδρόμου.
9. The development of the boundaries around Agios Ioannis Prodromos.

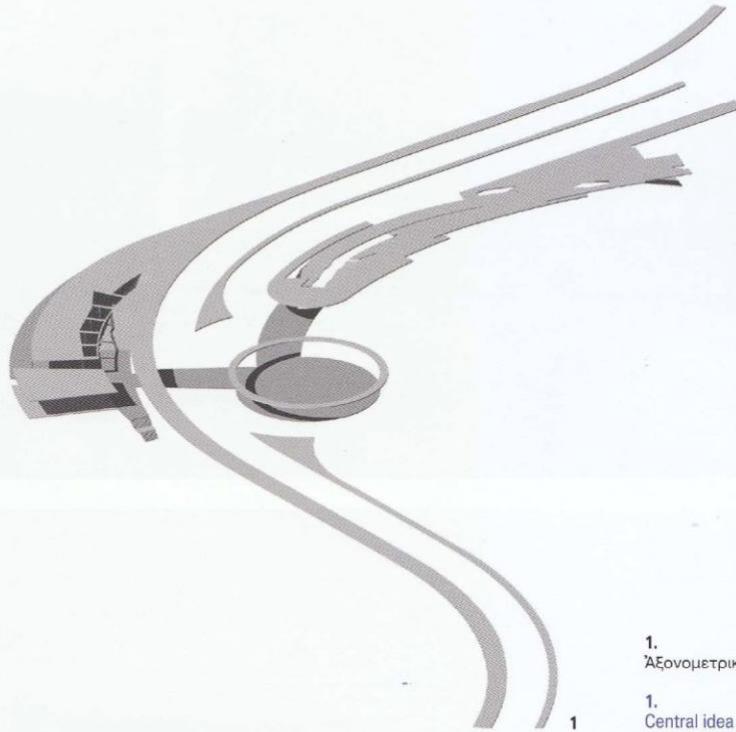
10. Διαμόρφωση όριου στόν περιβάλλοντα χώρο τῆς Αγίας Σοφίας.
10. The development of the boundaries around Agia Sophia.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΦΑΛΗΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΑΒΑΛΑ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF FALIRO, KAVALA
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

1.
Άξονομετρικό κεντρικής ίδεας.
1.
Central idea axonometric.

The district to be redesigned, as well as the whole waterfront of the city of Kavala, can be described as a zone of discontinuities and impediments, differentiated spaces and urban characteristics. At the junction of Faliro - which is located at the entrance of the city and has an exceptional view - the discontinuities result from the coexistence of heavy car traffic, crowded pavements and great level differences. The proposal aims to organize the safe movement of the vehicles while securing safe and viable routes for the rest of the citizens (pedestrians, cyclists, etc.).

The core of the project is a circular junction. The proposal can be summarized as follows.

- Cultural routes: an enclosed, protected garden to be used by people from the adjacent public building.

- Routes of the sky: a submerged "urban room", an intermediate space which is below the street, at the level of the sea. It allows for parallel, continuous movements of pedestrians and cars.

- Routes with a view: an arcade that can be conceived as a balcony over Faliro bay. The space is to be used as a café, integrated with the natural environment and the curve of the shoreline.

All the pedestrian routes are characterized by continuity, intense alternations of light and dark, mysterious and open.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από άσυνέχειες και έμποδια, διαφοροποιήσεις τόπων και χαρακτηριστικών, άποτέλεσμα της έμπλοκης ύψηλης έντασης κινήσεων όχημάτων και πεζών.

Στόχος της άναπλασης είναι νά βρει συνέχειες στίς άσυνέχειες, νά διευθετήσει τίς κινήσεις όχημάτων και νά έξασφαλίσει άσφαλεις κινήσεις και βιώσιμους χώρους πεζών, ποδηλατιστών και άλλων χρηστών. Μέ επίκεντρο τόν κυκλικό κόμβο ή πρόταση συνοψίζεται στά παρακάτω.

Διαδρομές πολιτισμού: ένας περίκλειστος προστατευμένος κήπος για τήν έκτόνωση τῶν χρήσεων τοῦ γειτονικοῦ δημόσιου κτιρίου.

Διαδρομές τοῦ ούρανοῦ: ένα βυθισμένο «άστικό δωμάτιο», ένας ένδιαμεσος χώρος κάτω από τό επίπεδο τοῦ δρόμου, άλλα καί στό επίπεδο της θάλασσας, έπιτρέπει παράλληλες, συνεχεῖς πορείες πεζών και όχημάτων. Χώρος περίκλειστος, στραμμένος πρός τόν ούρανό.

Διαδρομές μέ θέα: λότζια-στοά καί μπαλκόνι τοῦ Φαλήρου, ένας στεγασμένος άλλα άνοιχτός χώρος, «σφηνωμένος» στό θαλάσσιο «σόκορο». Έδω διαμορφώνεται ένα καφέ πού ένσωματώνεται στό φυσικό τοπίο καί στήν καμπύλη τής άκτογραμμῆς.

Οι διαδρομές τῶν πεζῶν χαρακτηρίζονται από συνέχεια άλλα καί έντονες έναλλαγές ποιοτικῶν χαρακτηριστικῶν, από τόν περίκλειστο έσωστρεφή κήπο στή μυστηριακή άτμοσφαιρα ένός ύπόγειου τόπου, τό άνοιγμα στό φῶς καί τήν άπρόσκοπτη θέα.

2

2.
Ο κήπος-αίθριο.

3.
Τό μέτωπο τοῦ κάμβου.

4.
Ο χώρος πολλαπλῶν χρήσεων.

5.
Ο κάμβος.

6.
Κάτοψη στο έπιπεδο κίνησης τῶν αὐτοκινήτων.

7.
Τό θαλάσσιο μέτωπο.

2.
The garden-atrium.

3.
The junction.

4.
Multipurpose area.

5.
The junction.

6.
Plan of the car traffic level.

7.
The sea front.

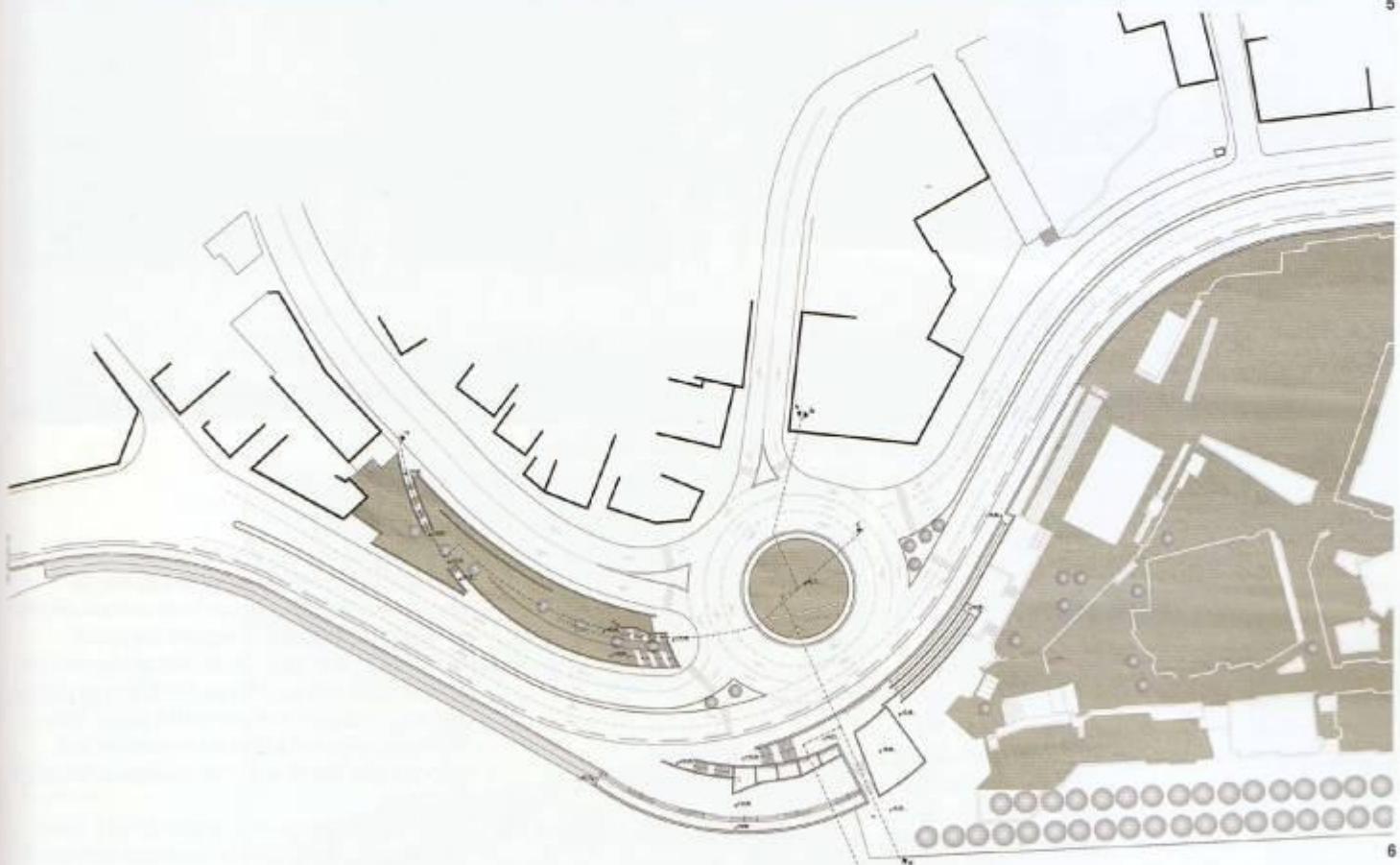

3

5

6

7

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΝΕΩΡΙΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF THE HERAKLION DOCKS
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Ή μελέτη στοχεύει στήν έπανένταξη τοῦ μνημείου στή ζωή τῆς σύγχρονης πόλης μέ τήν ἀπόδοση σέ αὐτό πολιτιστικῶν δραστηριοτήτων.

Σέ διπάρα τό νεώριο, ἡ πρόταση ἐπιδώκει τή διεύρυνση τοῦ περιβάλλοντος χώρου τοῦ νεωρίου γιά λόγους λειτουργικούς, τή διαμόρφωσή του ὡς «ἀνοιχτοῦ» χώρου μέ τή δημιουργία ἐνός διαμπεροῦν ἀνοιχτοῦ ἔκθεσιακοῦ χώρου δόποιος, διαπερνώντας το, γίνεται ταυτόχρονα χώρος περιπάτου, ἐνταγμένος στίς ροές τῶν κινήσεων τῶν κατοίκων τῆς σύγχρονης πόλης.

Ο ἔκθεσιακός χώρος, ἐντάσσεται σέ μια διάφανη γραμμική κατασκευή, ἀντιστρέψιμη καθώς δέν ἀγγίζει τίς τοιχοποιίες, ἡ δόποια διατρέχει τό νεώριο κατά μῆκος. Ἔνα ἔνθετο στοιχεῖο, λιτό, αύστηρης γεωμετρίας, μια σύγχρονη ἀρχιτεκτονική γραφή πού ἐντάσσεται χωρίς νά ἀνταγωνίζεται τό ιστορικό κτίριο. Στό ἑσωτερικό αύτῆς τῆς κατασκευῆς καί στό ἀνώτερο ἐπίπεδο τῆς διαμορφώνεται ἔνα καφέ.

Η δεξαμενή ZANE ἔναι ἔνας χῶρος ἑσωτερεφής, αύστηρος, λιτός, ἥσυχος καί ἀποσταοιοτιμένος. Οι ἐπεμβάσεις ἐδῶ ἔναι ἐλάχιστες. Διαμορφώνονται ἔνας ἔκθεσιακός χώρος καί μια αἰθουσα πολλαπλῶν χρήσεων. Ἔνα ὑπερυψωμένο δάπεδο καί ἔνθετα κατακόρυφα στοιχεῖα παρέχουν τήν ἔκθεσιακή ὑποδομή.

The project aims to reintegrate the monumental dock into modern city life, by making it a place which can host cultural events.

The proposal seeks to expand the space surrounding the dock for functional reasons and to open up the dock with an exhibition area that penetrates it from one side to the other. The exhibition area will act as a promenade that incorporates the flow of movements of the city's residents.

The exhibition area is in a transparent, linear construction, which can be reversed because it does not touch the walls. Inside this construction, there is also a café on its upper level.

The ZANE tank is an introverted, rigid, simple, quiet and detached space. The interventions here are kept to a minimum and form an exhibition space and a multi-purpose room. An elevated floor and inserted vertical elements conceal the infrastructure.

2

3

1.
Γενική θέση της πρότασης.

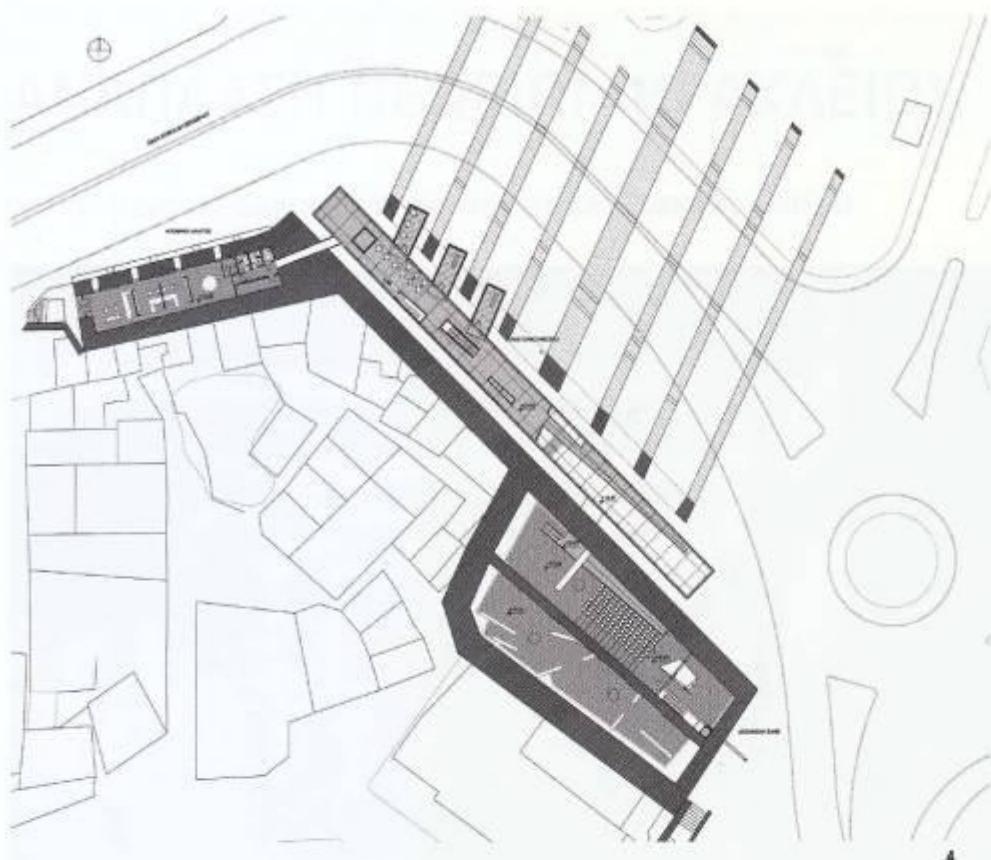
2.
Ο χώρος του καφέ του νεαρού.

3.
Ο χώρος έκθεσεων του νεαρού.

1.
General view of the proposal.

2.
Café in the dock area.

3.
Exhibition space in the dock.

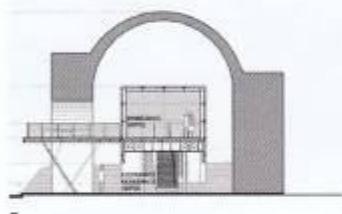

4.
Γενική κάτοψη της πρότασης.

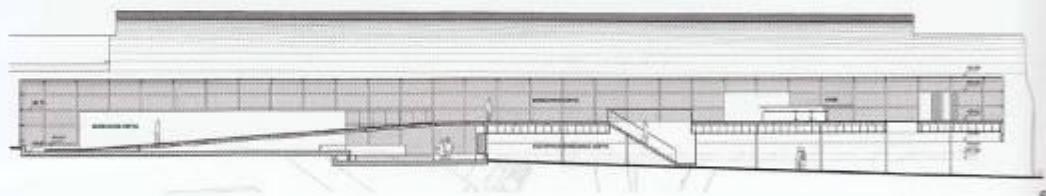
5, 6.
Τομή στό νεώριο.

7.
Τομή στή δεξιανή ZANE.

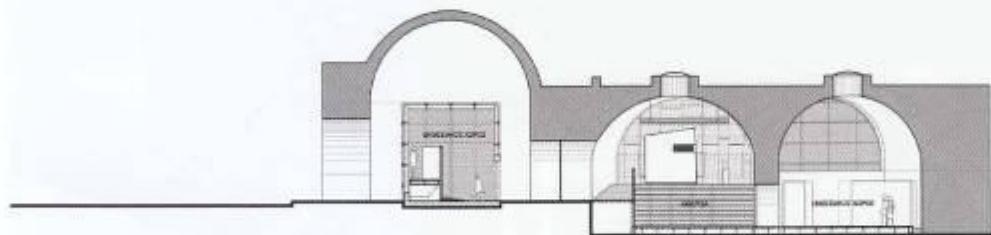
8, 9.
Ο χώρος έκθεσων και
έκδηλωσεων στή δεξιανή
ZANE και τό νεώριο.

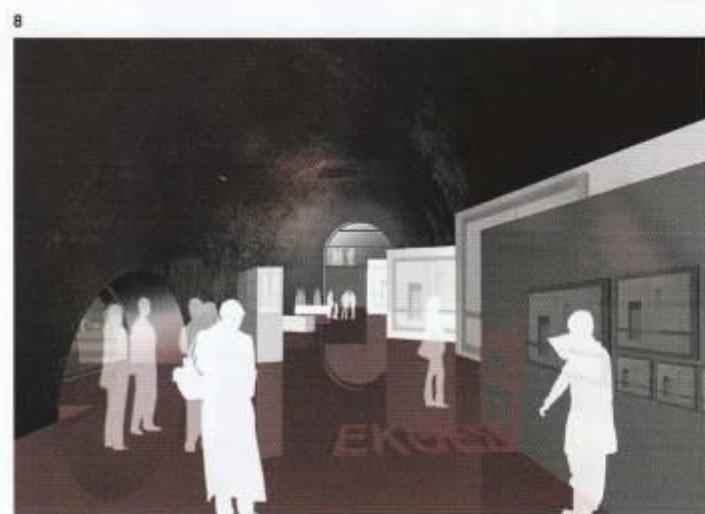
5

6

7

8

9

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF THE EVANGELISTRIA CEMETERIES DISTRICT, THESSALONIKI
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Cities all over the world encounter the problem of discontinuities in their urban grid. For many European cities, after the period of large infrastructure and building projects, the focus shifts to the prospect of local interventions, which have the ability to change, with delicate manouevres, small parts of the city.

Time and history often create historical and urban discontinuities in cities. These discontinuities, though, lay the foundations of urban identity. This is the case of the Evangelistria cemeteries. The city, as a living organism, must search and strive for new equilibriums, each time, between these "urban discontinuities", to avoid making its neighbourhoods too homogeneous.

The district of the Evangelistria cemeteries, one of the most interesting in Thessaloniki, lies on the east side of the historical centre, and is characterized by important discontinuities and borders, both spatial or symbolic.

- The border between the city inside the walls and the city outside them.
- The border between the urban and the natural environment.
- The border between the "known" and the "unknown" city.

To redesign this district, one has to maintain an extremely difficult balance between "opening" this area towards the city and preserving its valuable elements and its particular structure in the way that it has evolved through time.

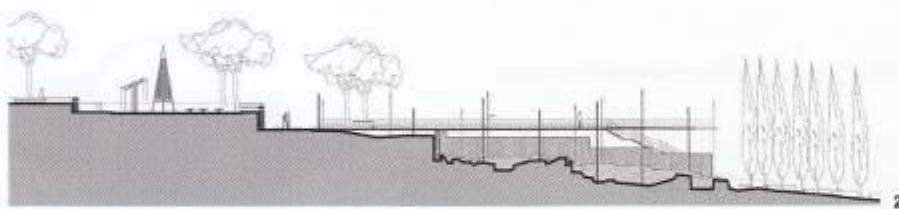
Σέ παγκόσμια κλίμακα τό ζήτημα τῶν ἀναπλάσεων θυλάκων ἀσυνέχειας πού ἐμφανίζονται μέσα στίς πόλεις βρίσκεται στό ἐπίκεντρο τῶν συζητήσεων. Γιά πολλές εύρωπαικές πόλεις, μετά τὴν ἐποχὴ τῶν μεγάλων ἔργων ὑποδομῆς ἢ τῶν μεγάλων κτιριακῶν ἔργων, ἡ συζήτηση μετατοπίζεται στήν προοπτική τῶν ἐντοπισμένων παρεμβάσεων, αὐτῶν πού ἔχουν τὴν ἰκανότητα νά ἐστιάζουν μέ λεπτούς χειρισμούς σέ μικρά τμήματα τῆς πόλης.

Ὄ χρόνος καί ἡ ἱστορία συχνά δημιουργοῦν νησίδες ἱστορικῆς καί πολεοδομικῆς ἀσυνέχειας μέσα στίς πόλεις, νησίδες πού ὅμως ἀποτελοῦν θεμέλια τῆς ἀστικῆς ταυτότητας, δημιουργοῦνται στήν περίπτωση τῆς εύρυτερης περιοχῆς τῶν κοιμητηρίων Εύαγγελίστριας. Ἡ πόλη ὡς ζωντανός ὄργανος διφεύλει νά ἀναζητᾶ καί νά κατακτᾶ νέες κάθε φορά ἴσορροπίες ἀνάμεσα σέ αὐτές τίς «πολεοδομικές ἀσυνέχειες», χωρίς αὐτό νά σημαίνει πώς ἡ λύση βρίσκεται στήν ἐξομοίωση καί ἰσοπέδωση τῶν ἐπιμέρους τμημάτων τῆς.

Ἡ κίνηση καί οἱ μεταβολές πού προκύπτουν δημιουργοῦν «περιοχές-σημεῖα ἀναφορᾶς» πού λειτουργοῦν ὡς σημεῖα ἐμπλούτισμοῦ καί προσδιορισμοῦ ταυτότητας πού τόσο ἀνάγκη ᔁχουν οἱ πόλεις σήμερα.

Ἡ περιοχή μελέτης, μία ἀπό τίς πιό ἐνδιαφέρουσες περιοχές τοῦ κέντρου τῆς Θεσσαλονίκης, στό ἀνατολικό δρio τοῦ ἱστορικοῦ κέντρου τῆς πόλης, εἶναι μιά περιοχή πού πάντα τῇ χαρακτήριζαν σημαντικές ἀσυνέχειες καί δρια, τόσο χωρικά δσο καί συμβολικά: δριο μεταξύ τῆς περιτειχισμένης καί τῆς ἐκτός τῶν τειχῶν πόλης, δριο μεταξύ πόλης καί φυσικοῦ τοπίου, δροθετημένη καί «ἄγνωστη πόλη».

Οἱ χώροι πού συνθέτουν τήν ὑπό μελέτη περιοχή ἐπιβίωσαν γιατί ἀποτέλεσαν ζώνες ἀποκλεισμοῦ ἀπό τήν ὑπόλοιπη πόλη. Τό στοίχημα τῆς ἀνάπλασης τῆς εύρυτερης περιοχῆς τῶν κοιμητηρίων Εύαγγελίστριας βρίσκεται στήν ἐπίτευξη μιᾶς ἔξαιρετικά δύσκολης ἴσορροπίας ἀνάμεσα στό «ἄνοιγμα» τῆς περιοχῆς πρός τήν ὑπόλοιπη πόλη καί τή διατήρηση τῶν πολύτιμων στοιχείων τῆς, τῶν ἵδιμορφιῶν τῶν δομῶν τῆς, δημιουργοῦνται στήν προϋποθέσεων πού θά ἔχασφαλίζουν τή συνέχεια καί τή συνεκτικότητα μεταξύ τῶν τμημάτων τῆς πόλης:

1.
Ο πεζόδρομος της οδού Κάστρων.

2.
Τομή στόν άρχαιολογικό περίπατο της Εὐαγγελιστρίας.

3.
α. Ο κήπος της Εὐαγγελιστρίας, β. Ο άρχαιολογικός χώρος της Εὐαγγελιστρίας, γ. Η πλατεία του Μηχανουργείου Αξιλίθιωπη.

4.
Σχέδιο γενικής διάταξης.

5.
Κεντρική διαμόρφωση των κοιμητηρίων.

6.
Ο πεζόδρομος της Έλενης Ζωγράφου.

7.
Ο άρχαιολογικός χώρος.

1.
Kastron Street pedestrian zone.

2.
Section of the Evangelistria archaeological promenade.

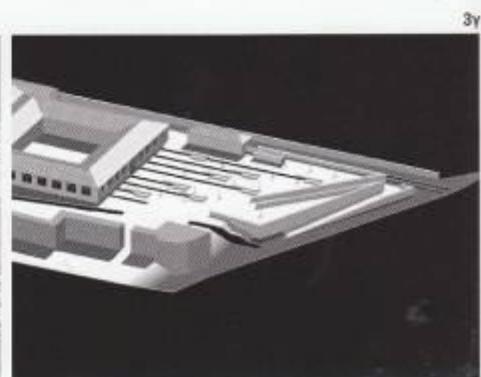
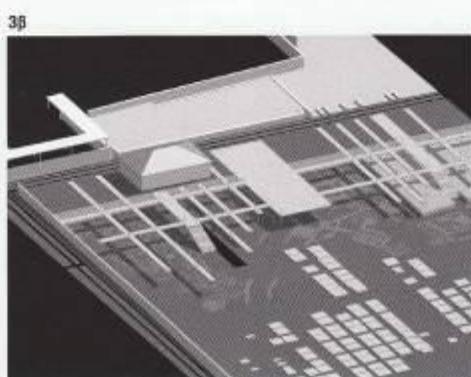
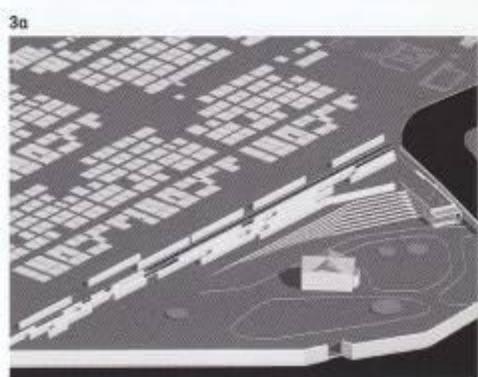
3.
a. The Evangelistria garden, b. The Evangelistria archaeological site, c. Axilithiotis' Machine-works Square.

4.
General layout.

5.
Main arrangement of the cemeteries.

6.
Eleni Zografou pedestrian zone.

7.
The archaeological site.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF ELLINIKO AREA, ATTICA
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Ο έπανασχεδιασμός των 5.000 έκταρίων της περιοχής του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού μένειν χαρακτήρα δημόσιο θά θεαμοθετήσει νέες άστικες άξεις και θά προσφέρει στην Αθήνα χώρους πρασίνου και κοινόχρηστες λειτουργίες πού μπορούν νά λειτουργήσουν ώς άστικα πρότυπα σε τοπικό, μητροπολιτικό, άλλα και έθνικό επίπεδο.

Τά ύπολειμματα παλαιών χρήσεων, καθώς και Όλυμπιακά έργα, βρίσκονται τοποθετημένα σε έναν άποδιαρθρωμένο χώρο, χωρίς μεταξύ τους συνοχή, χωρίς συνδέσεις, σε έναν έκτεταμένο και άφιλόενο χώρο λόγω της έντονης παρουσίας των άεροδιαδρόμων και τήν άπουσία πρασίνου.

Η κλίμακα καί ή έκταση του χώρου είναι τέτοια, ώστε ή πρόθεση νά δημιουργηθεί άπλα ένα άστικό πάρκο δέν άρκει. Ή μεγάλη κλίμακα, παρά τίς προθέσεις του σχεδιασμού, περιέχει τόν κίνδυνο δημιουργίας μιᾶς άφιλόενης και μή έπισκεψιμης έκτασης. Γιά τήν άποτροπή ένός τέτοιου ένδεχόμενου πρέπει νά συνδυαστούν έπιτυχώς πολλαπλές κλίμακες: τό μεγάλο άστικό δάσος, τό άστικό πάρκο, ο κήπος.

The redesign of the 5,000-hectare area of the former Elliniko airport, as a public space, will set new urban values and provide Athens with green areas and communal services that will function as a model on a local, metropolitan and even national level.

Due to its former use, the large area is covered with hard materials, cement and concrete, while the lack of trees and plants makes it seem bare and hostile.

The scale and size of the area is so vast that the intention simply to create a park is inadequate. The very enormity of it contains the risk of creating an inhospitable space no one will want to visit. To prevent such a possibility, Elliniko should combine projects of different scales: large urban forests, urban parks, gardens.

2

1.
Γενική άποψη.

1.
General layout.

2.
Η περιοχή κατοικίας πρός τη θάλασσα.

2.
The residential area towards the sea.

3.
Αστική οδική άρτηρα.

3.
Urban traffic artery.

3

4.
Διάγραμμα άνάλυσης
της πρότασης.

5.
Γενική κάτοψη.

4.
Proposal diagram.

5.
General plan.

4

5

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

THESSALONIKI FILM FESTIVAL
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

The temporary constructions that we see every year in the city on the occasion of the Film Festival proclaim the identity of this annual event. They contribute to the atmosphere that is created during the days of the Festival, around the venues: Aristotelous Square, the Old Seafront, the Gates of the Port, Pier 1, Warehouses 1, A, B, C and D. All of them take on the colours of the Festival during this period.

The ephemeral character of the event is conveyed by two gestures that complement each other. The first is recurrent: giant letters, placed at the edge of Pier 1, visible from the centre of the city, reflect on the water, announcing the event every year. The second one is a logo unique to the year: it illustrates the specific features of each festival, taking inspiration from its theme, its colours, even its posters.

Οι έφημερες έγκαταστάσεις που συναντούμε κάθε χρόνο στήν πόλη μέ αφορμή τό Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης σηματοδοτούν αύτο τό έτησιο γεγονός. Συνδιαμορφώνουν τήν άτμοσφαιρα τής πόλης έκεινων τῶν ήμερων, στίς περιοχές που τό φιλοξενοῦν: ή πλατεία Άριστοτέλους, ή παλαιά παραλία, οι πύλες τοῦ λιμανιοῦ, ή προβλήτα 1, οι άποθηκες 1, A, B, Γ καί Δ παίρνουν έκεινες τίς ήμέρες τά χρώματα τοῦ φεστιβάλ.

Ο χαρακτήρας τοῦ έφημερου άποδίδεται μέ δύο τύπων συμπληρωματικές χειρονομίες: ή πρώτη περιέχει τήν έπανάληψη γιγαντιαία γράμματα τοποθετημένα στό άκρο τής προβλήτας 1, δρατά άπό τό κέντρο τής πόλης, άντανακλώνται στό νερό καί άναγγέλλουν κάθε χρόνο τό γεγονός. Η δεύτερη άποτυπώνει τήν ίδιαιτερότητα κάθε διοργάνωσης, άντλώντας άπό τό θέμα, τό χρώμα ή τήν άφίσα τοῦ φεστιβάλ.

Κατασκευές που διασπείρονται σέ στρατηγικά σημεῖα τής πόλης καί άποτελούν χρονικά καί χωρικά έντοπισμένες έκτροπές τής κανονικότητας τής ζωῆς τής, σύντομες παρεμβάσεις.

Μέ τό τέλος τοῦ φεστιβάλ, οι περιοχές αύτές έπανέρχονται στήν καθημερινότητά τους.

1

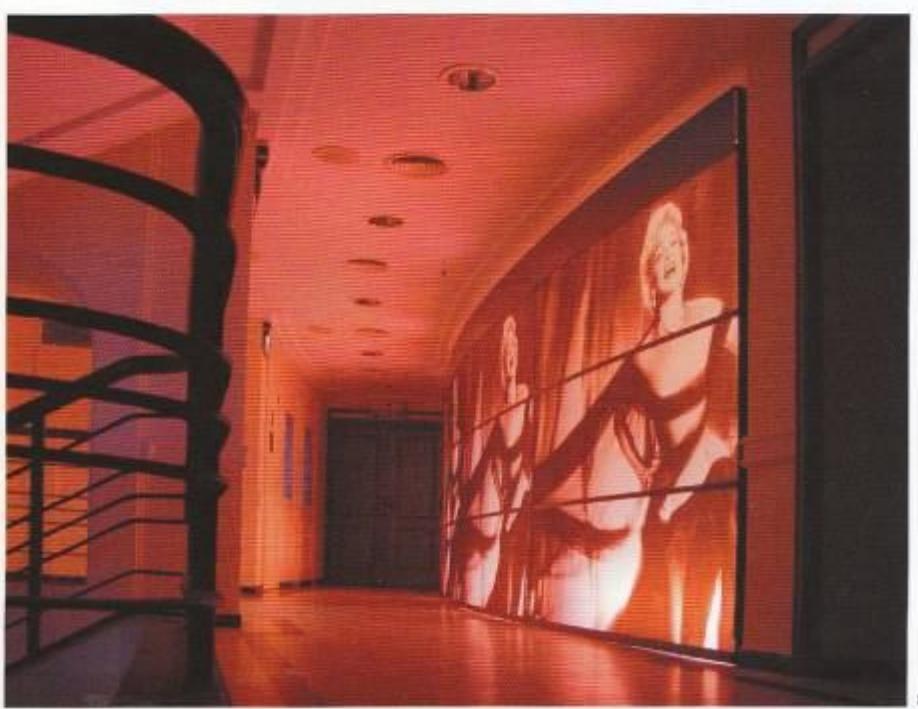
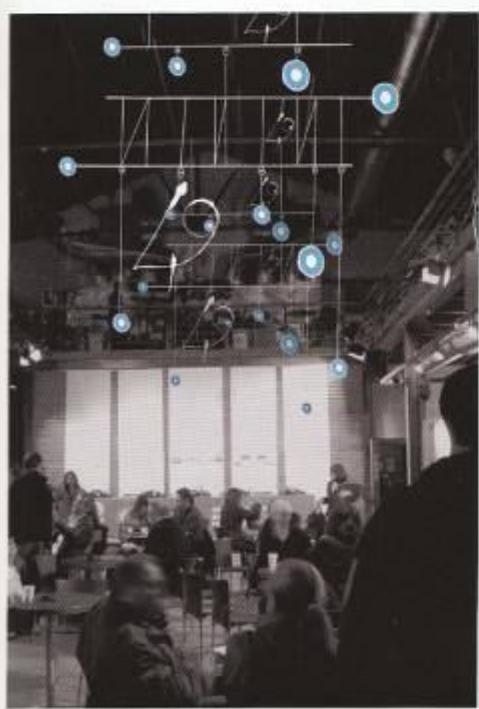

2

1-8.
Έφημερες έγκαταστάσεις τοῦ φεστιβάλ.

1-8.
Temporary installations of the festival.

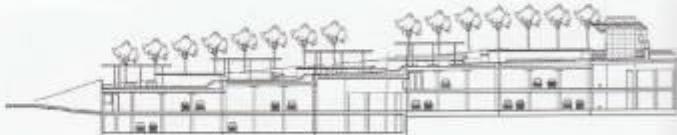

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΓΑΤΣΟΥ ΣΤΗ ΝΕΑΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

REDESIGN OF GATSOU SQUARE IN NEAPOLI, THESSALONIKI
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

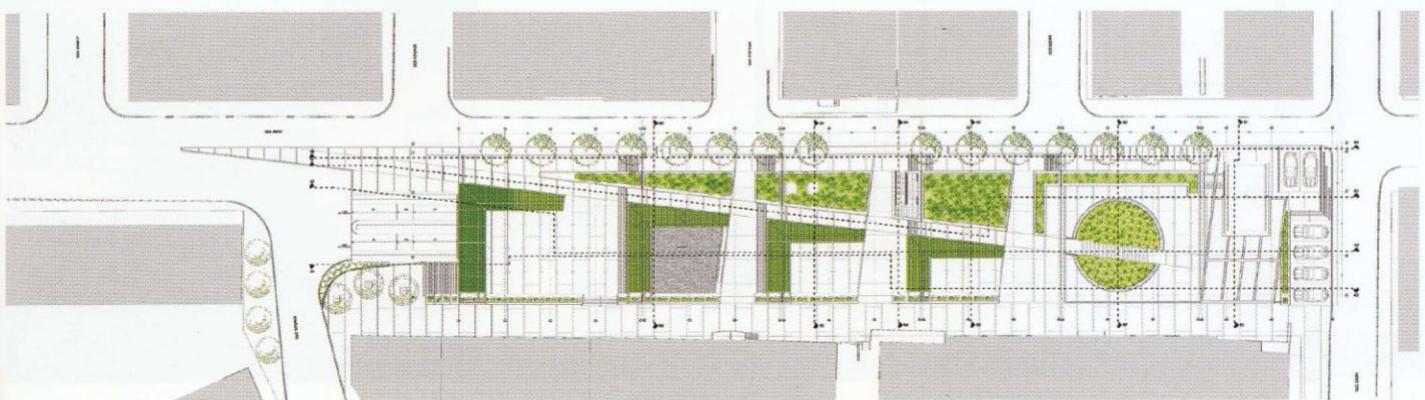
Η πρόταση για τήν πλατεία Γάτσου στή Νεάπολη Θεσσαλονίκης άντλει άπο τήν άνάγνωση τού άστικού χώρου. Ένας χώρος στενός, έπιψημης και έπικλινης, δροθετείται άπο κτίρια κατοικιών πού σχηματίζουν ένα μέτωπο και ταυτόχρονα ένα σχήμα ύποδοχής-άναμονής τοῦ ένδιάμεσου.

Τό σενάριο άρθρωνται γύρω άπό δύο ζένονες: τόν σχεδιασμό μιᾶς πλατείας γιά τούς κατοίκους τῆς περιοχῆς, πού θά έγγραφει τό φυτικό στοιχεῖο ώς στοιχεῖο άνεσης τῶν χρηστῶν, και ένός ύπόδγειου χώρου στάθμευσης. Η είσοδος τοῦ χώρου στάθμευσης βρίσκεται στό χαμηλότερο τμῆμα τῆς πλατείας, άποδίδοντας τό σύνολο σχεδόν τῆς πλατείας στούς πεζούς. Ταυτόχρονα, δημιώς, καθορίζει τή βασική συνθετική χειρονομία τῆς πλατείας: τή διάσπαση τῶν έπιπεδῶν τῆς έπιφάνειάς της.

Η γεωμετρία, ή άρχιτεκτονική σύνθεση και ή έπιλογή τῶν φυτικῶν εἰδῶν δημιουργοῦν έναν τόπο οικείο. Κεντρική ίδεα ήταν ή άντιληψη τῶν διαμορφώσεων και τῶν πράσινων ζωνῶν ώς προεκτάσεων τῶν έξωστῶν τῶν γύρω κατοικιῶν, ή συνδιαλλαγή μέ τό μέτωπο τῶν κτιρίων. Μιά άνάγνωση άδιάσπαστη τοῦ δημόσιου και τοῦ ιδιωτικοῦ, ένα διαρκές πέρασμα άπο τό ένα στό άλλο, μιά άδιάλειπτη έγγυτη.

The proposal for the redesign of Gatsou Square takes elements from the "reading" and perception of the urban space. The square itself is narrow, linear and sloping. It is bordered by residential buildings that form a front and also create a frame for the reception of the space in between.

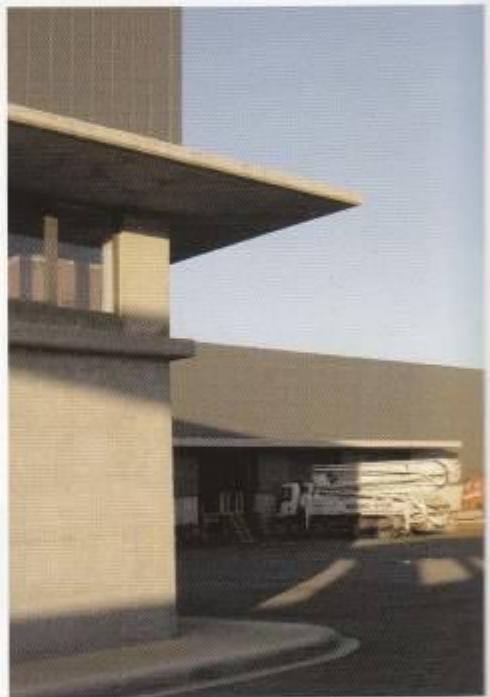
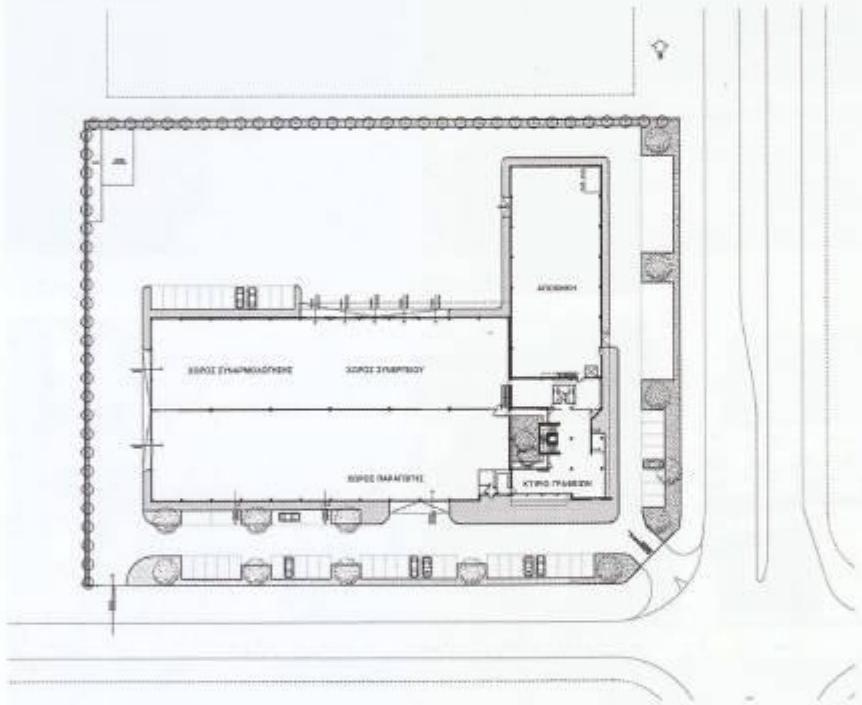
The project is developed around two axes: the design of a square for residents, where plants would constitute a leisure element for users, and the creation of an underground car park. The entrance of the car park, at the lower part of the square, leaves almost the entire space to pedestrians. At the same time, the two axes of the project define the basic compositional idea for the square: the formation of different levels on the ground.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΤΙΡΙΟ ΣΤΗ Β.ΠΕ. ΣΙΝΔΟΥ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

BUILDING IN THE INDUSTRIAL ZONE OF SINDOS, THESSALONIKI
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Η βιομηχανική περιοχή της Σίνδου άποτελεί έναν άποδιαρθρωμένο τόπο, έναν «μη-τόπο» στήν αύρι ουσιαστικά συγκροτήματος. Άποτελεί μιά άχανή καί έπιπεδη έκταση, χωρίς ιδιαίτερο χαρακτήρα, συνοχή καί συνέχεια, όπου δε έπισκεψης εύκολα άποροςανατολίζεται.

Σέ μια ούσιαστικά «μετα-βιομηχανική» έποχη, ή άρχιτεκτονική έπιλυση και ένταξη ένός βιομηχανικού κτιρίου σε μια τυπική βιομηχανική ζώνη άποτελεί πρόκληση.

Τό κτιριακό συγκρότημα άποτελείται από τρεις άνεξάρτητες λειτουργικές ένότητες:

- Τό κτίριο γραφείων βορειοδυτικά άναπτύσσεται σε τρεις όρόφους, με ένα έσωτερικό αίθριο για νά άντιμετωπίσει τίς έπιπτώσεις τοῦ δυσμενοῦς προσανατολισμοῦ, νά δημιουργήσει μιά πολύ οικεία άτμοσφαιρα, άλλα καί νά έπιλύσει τή γειτνίαση μέ τόν βιομηχανικό χώρο.

- Τό βιομηχανικό κτίριο κατά μήκος τής μεγάλης πλευρᾶς τοῦ συγκροτήματος άποτελείται από τόν χώρο παραγωγῆς στά βόρεια καί τόν χώρο τῶν συνεργείων στά νότια. Ο προσανατολισμός τοῦ συνεργείου καί ή υπαρξη μεγάλου αύλειου χώρου στή νότια πλευρά έξασφαλίζουν άρτια λειτουργία.

- Η άποθήκη τοποθετήθηκε κατά μήκος τής μικρῆς πλευρᾶς τοῦ συγκροτήματος, ένισχύοντας τήν προστασία τοῦ αύλειου χώρου.

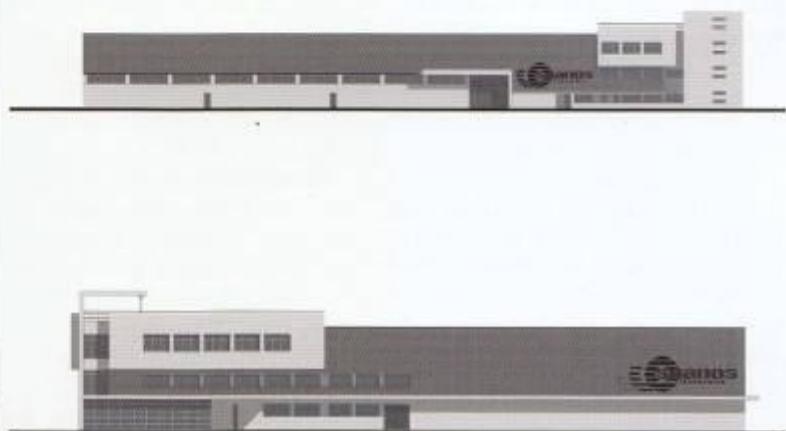
The industrial zone of Sindos looks like a place that has been disassembled, a "non-landscape" at the edge of the urban grid. It is a vast, flat area, with no specific character, lacking any consistency or continuity, where someone might easily get disorientated.

The building consists of three independent functional departments:

- An office building, to the north-west, that has three levels and an atrium in order to redress the consequences of faulty orientation, to create a familiar atmosphere and to solve problems arising from its proximity to the industrial area.

- The industrial building, along the wide side of the complex, consists of the production space to the north and the workshops to the south.

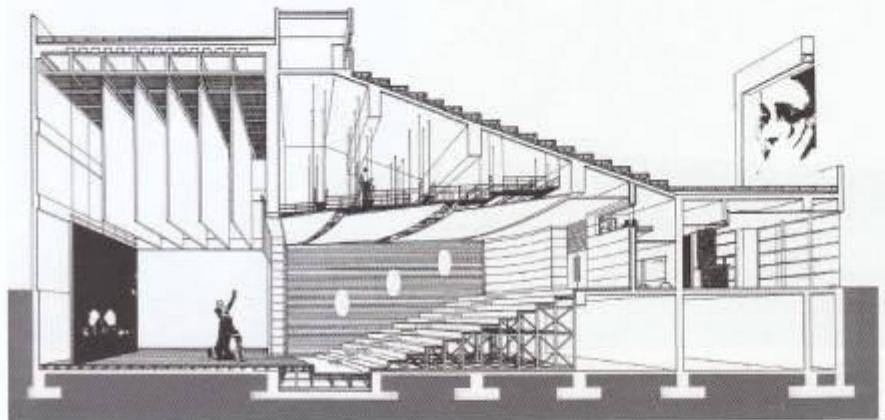
- The storage building is located along the narrow side of the complex.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ, ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗ ΜΕΝΕΜΕΝΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

CULTURAL CENTRE, THEATRE AND OUTDOOR CINEMA IN MENEMENI, THESSALONIKI
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Η περιοχή είναι ένας τόπος άποδιαρθρωμένος, στίς παρυφές ένός πυκνοδομημένου άστικού ιστού, διχοτομημένος και έντονα όροθετημένος από τις αιδηροδρομικές γραμμές και δύο κεντρικές δόδούς, ένα «άδιαμόρφωτο κενό».

Η βασική άρχη της σύνθεσης τοῦ κτιρίου στηρίχτηκε σε μιά διττή άναγκη, τήν άναγκη δημιουργίας ένός κτιρίου πού όφειλε νά συνδιαλέγεται με τήν άλλη πλευρά και σε αύτή τής έξόδου από τόν βυθισμένο και έσωστρεφή τόπο και τή φυγή πρός τή θάλασσα και τόν άνοιχτό όριζοντα.

Οι χώροι μετάβασης, έκεινοι που τό κτίριο συναντάει τήν άστική κλίμακα, άποτελούν τό κρίσιμο ένδιαμεσο δριο. Τό βαθμιδωτό δῶμα τοῦ κτιρίου, έπιπτρέποντας τήν άνοδο πρός αύτό άπευθείας από τό έδαφος, έκφράζει τή διάθεση νά άποτελέσει τό κτίριο έναν τόπο διεισδύει ό άστικός ιστός.

Ένας διαγώνιος δέονας τό τέμνει και τό διαιρεῖ σε δύο δύκους μέ διαφορετικές λειτουργίες: τόν τριώροφο τριγωνικό δύκο τοῦ πολιτιστικού κέντρου και τόν τραπεζοειδή τοῦ θεάτρου μέ τό βαθμιδωτό δῶμα, πού διαμορφώνει τόν ύπαιθρο κινηματογράφο.

The project is located on the outskirts of an area with a very dense urban grid. The area is bisected and defined by the train tracks and two central streets, which have turned it into an empty space with no character.

The basic principle governing the design arose from a double need: to create a building which would converse with the other side; and to provide an escape from a sunken, introverted space, that would look towards the sea and the open horizon.

A diagonal axis intersects the building, dividing it in two volumes with different uses: the three-level volume of the cultural centre and the trapezoidal volume of the theatre. The outdoor cinema was placed on the sloping roof of the second volume.

1.
Τομή στό θέατρο
και τόν ύπαιθρο
κινηματογράφου.

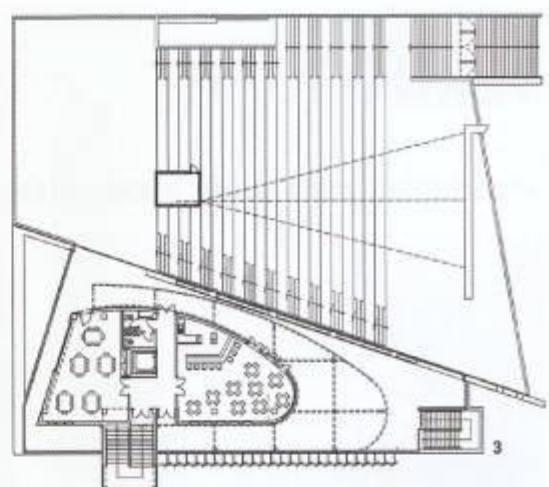
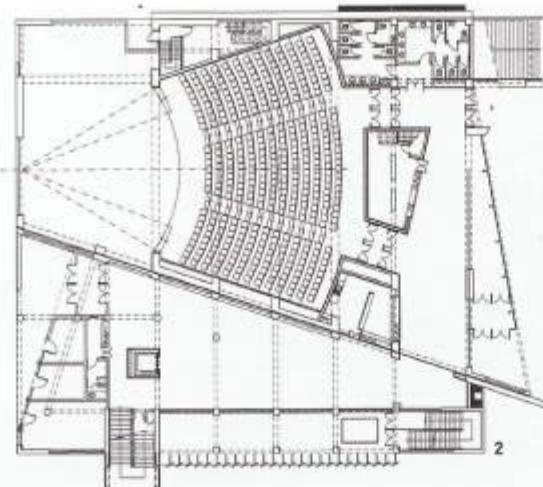
2.
Κάτοψη θεάτρου.

3.
Κάτοψη δύματος.

1.
Section of the theatre
and the outdoor cinema.

2.
Theatre plan.

3.
Terrace plan.

ΤΕΧΝΟΠΟΛΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

TECHNOPOLIS, THESSALONIKI
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Τό κτίριο διοίκησης της Τεχνόπολης Θεσσαλονίκης έπιχειρετ νά συμπυκνώσει τόν δυναμικό χαρακτήρα της ύπό διαμόρφωση νέας Τεχνόπολης, ώστε νά διοκτήσει ζναν έμβληματικό ρόλο. Είναι τό πρώτο κτίριο πού σχεδιάστηκε γι' αύτην. Παρά τό μικρό του μέγεθος, μέσα άπό τούς συνθετικούς χειρισμούς τοῦ άρχιτεκτονικοῦ λεξιλογίου, γίνεται σημείο άναφορᾶς, καταλύτης τῆς μελλοντικῆς έξελης αύτῆς της τεχνολογικῆς νησίδας. Τό κτίριο δέν έχει πρός τό παρόν κατασκευαστεῖ.

Τό κτίριο της Θερμοκοιτίδας πού κατασκευάστηκε τό 2009 είναι κτίριο γραφείων γιά νά φιλοξενήσει προσωρινά καί νά ύποστηριζει πολλές μικρές έπιχειρησεις στό πρώτο στάδιο της έδραιωσης της παρουσίας τους.

Οι χώροι τῶν γραφείων άρθρωνονται γύρω άπό ζνα φυτεμένο αιθριο στό κέντρο τοῦ κτιρίου, πού περιβάλλεται άπό τίς περιοχές κίνησης καί πρός τό δόποιο στρέφονται ζλοι οι κοινόχρηστοι χώροι. Τό δῶμα, βατό κατά ζνα μέρος άπό τούς χρήστες του, φυτεύεται, συμβάλλοντας στίς συνθήκες θερμικῆς άνεσης στό έσωτερικό τοῦ κτιρίου.

Μορφολογικά, διερευνήθηκε ή δυνατότητα της δύκοπλασίας νά ύπονοεῖ τήν έν δυνάμει κίνηση. Οι ζψεις τοῦ κτιρίου άποτελοῦνται άπό δύο κύρια μέρη: έπιχρισμένες έπιφάνειες, άντιληπτές ώς μία ένότητα, ώς ζνα κύριο στερεό, καί ξύλινες έπιφάνειες πού άρθρωνονται μέ αύτό καί έναρμονίζονται συνθετικά καί χρωματικά.

Τό πολυλειτουργικό συγκρότημα κτιρίων γραφείων έταιρειων ύψηλής τεχνολογίας βρίσκεται στό ύψηλότερο σημείο της Τεχνόπολης. Ή μεγάλη του συνολική έπιφάνεια καί ή έπιθυμία όμαλής ζνταξης στό τοπίο άδηγονται στή διάσπασή του σέ τρία έπιψηκη κτίρια πού άναπτυσσονται σχεδόν παράλληλα μεταξύ τους. Τό φυσικό ζδαφος διεισδύει άναμεσά τους καί δημιουργεῖ έκει ζνα είδος διαμπερών αιθρίων πού, καθώς συνεργάζονται μέ τίς ζπτικές κατευθύνσεις τῶν δύκων, άδηγονται τό βλέμμα πρός τόν Θερμαϊκό Κόλπο καί τόν Όλυμπο.

Η πολυλειτουργικότητα τοῦ συγκροτήματος μεταγράφεται στίς ζψεις ώς πολλαπλότητα. Μέ τούς χειρισμούς αύτούς δημιουργοῦνται ζψεις ξεχωριστές, έκτεθειμένες, προστατευμένες, έσωτερικές, ίδιωτικές, φιλτραρισμένες. Ή δργάνωση τῶν έσωτερικῶν χώρων κάθε κτιρίου γίνεται κατά μήκος μιᾶς κεντρικῆς διαδρομῆς πού δίνει τή δυνατότητα διευθέτησης τῆς έκτασης τῶν γραφείων, τῶν χώρων συνεδριάσεων καί τῶν κοινόχρηστων χώρων σύμφωνα μέ τίς άνάγκες πού θά προκύπτουν κάθε φορά.

Λόγω τῆς οίκονομικῆς κρίσης ή μελέτη διακόπηκε καί τό κτίριο δέν κατασκευάστηκε.

The administration building of this proposed new development, is the first building that was designed for it. The building was to embody the dynamic character of Technopolis, and play an emblematic role. In spite of its small size, its architectural composition turns it into a point of reference, a catalyst for the future development of this technological site. It has not yet been constructed.

The "Incubator" building, built in 2009, is an office building intended to offer temporary accommodation and support to many small companies in the first stage of consolidating their presence in the district. A planted patio is located at the centre of the building, surrounded by offices and corridors. The roof terrace is partly accessible and is also planted, which helps stabilize temperatures inside the building. Regarding the shape of the building, it was intended that the volumes would suggest potential movements. The facades of the building consist of two basic parts: a) coated surfaces, which are conceived as a single unit, a solid base and b) wooden surfaces, which are attached to this base and form a blend of colours and composition.

The multi-purpose complex consists of office buildings for high-tech companies and is located at the highest point of Technopolis. Due to its large surface and the desire for it to be integrated to the landscape, it is separated into three linear, almost parallel buildings. The multiple functions of the complex are reflected in its facades, which are unique, exposed, protected, internal, private and filtered. Due to the economic crisis the project was interrupted and the complex remains unbuilt.

1

1, 4.
Τό κτίριο διοίκησης.

2.
Κτίριο διοίκησης. Κάτωφ
ισογείου.

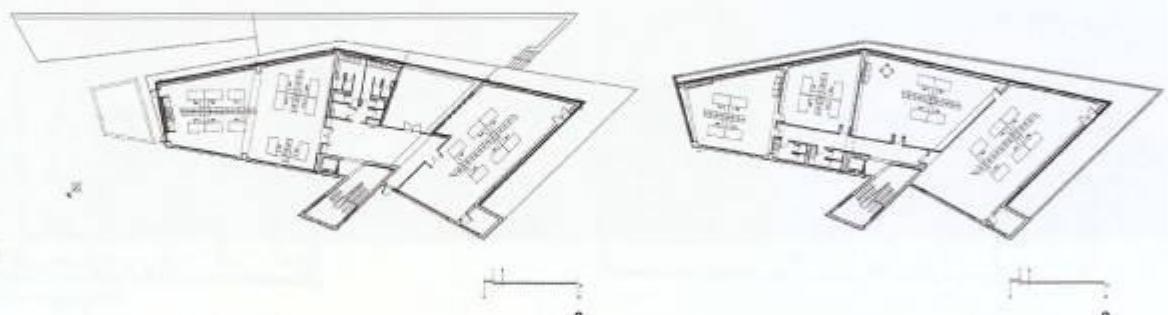
3.
Κτίριο διοίκησης. Κάτωφ
δρόφου.

1, 4.
Administration building.

2.
Administration building. Ground
floor plan.

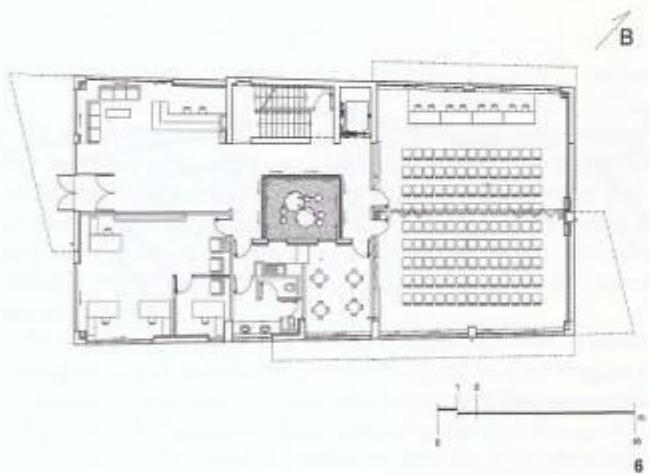
3.
Administration building. Upper
floor plan.

4

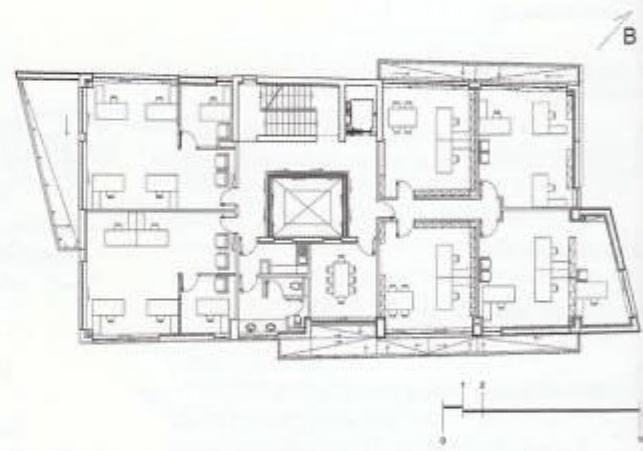

5

B

6

B

7

8

5, 8.
Τό κτίριο της Θερμοκοιτίδας.

6.
Κτίριο Θερμοκοιτίδας. Κάτωφη ίσογειου.

7.
Κτίριο Θερμοκοιτίδας. Κάτωφη δρόφου.

5, 8.
The "Incubator" building.

6.
The "Incubator" building. Ground floor plan.

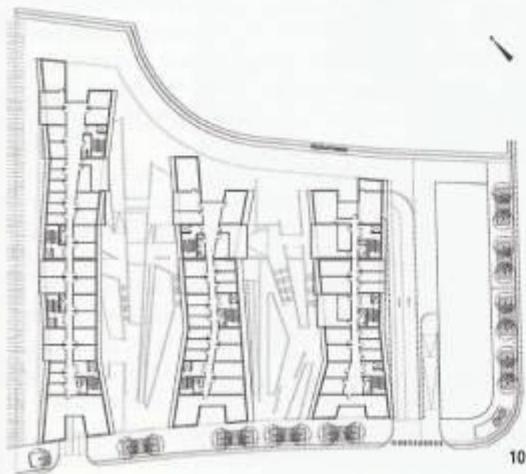
7.
The "Incubator" building. Upper floor plan.

9, 11.
Τά κτίρια καί οἱ ὑπαίθριες
διαμορφώστεις τοῦ
ἐπιχειρηματικοῦ κέντρου.

9, 11.
The buildings and the open-air spaces of the business centre.

10. Γενική κάτοψη του συγκροτήματος του Επίχειρηματικού κέντρου.

10

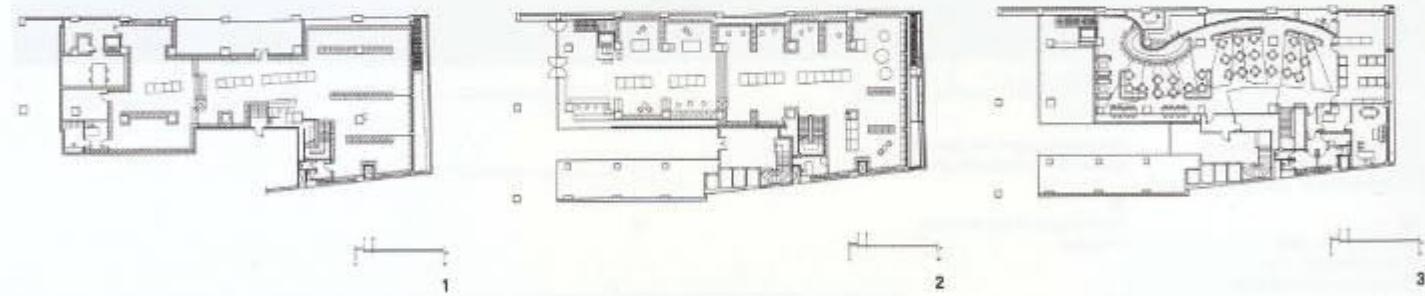

11

ΑΛΥΣΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ «ΙΑΝΟΣ»

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

IANOS BOOKSHOPS
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Ένα κατάστημα ισορροπεῖ πάντοτε μεταξύ ίδιωτικού και δημόσιου, καί έπιζητά νά ένταχθεῖ στις ροές της πόλης. Τό κρίσιμο σημείο γι' αυτή τή συμμετοχή είναι ή διαμόρφωση τής μετάβασης. Συνθετικά έργαλεια γίνονται ό χειρισμός τών όριών και τής κλίμακας.

Στήν οψη ένας χώρος ύποδοχής διπλού ύψους άποτυπώνει τήν κίνηση τοῦ δρόμου, προτείνοντας ταυτόχρονα τήν ήρεμιά ένός σημείου στάσης. Μιά κατακόρυφη ξύλινη έπιφάνεια, μέ χαραγμένα πάνω της ύπερμεγέθη γράμματα, ξεκινᾶ ἀπό τήν περιβάλλουσα στοά, μπαίνει στό έσωτερικό, διατρέχει όλο τό μήκος τοῦ καταστήματος καί καταλήγει πάλι έξω, στόν άκαλυπτο χώρο. Ένας τοίχος διπλού ύψους μέ βιβλία μέσα στό κατάστημα γίνεται χειρονομία πού μοιάζει νά άπευθύνεται περισσότερο στόν περαστικό παρά τόν έπισκεπτή τοῦ χώρου.

Ένα τέτοιο συνθετικό λεξιλόγιο μαρτυρά διολισθήσεις, άμφισημέις, άσφειες τών όριών, άντιθέσεις καί μεταφορές τής κλίμακας τοῦ δημόσιου χώρου σέ στοιχεία τοῦ έσωτερικοῦ τών καταστημάτων, ώστε νά έπιστρέψουν καί πάλι σέ αὐτόν. Πρόκειται γιά έναν διάλογο πού άναζητά συνέχειες τοῦ δημόσιου χώρου στόν ίδιωτο καί άντιστροφα.

The space of a shop is always somewhere in between public and private, seeking to be part of city life but also a refuge from it. The crucial factor in this equation is how to achieve the transition. Scale and borders are the most important tools in this process.

At the facade, the entrance is two storeys in height. It imitates the movement of the street and at the same time it suggests the calmness of a stop. A vertical wooden surface, engraved with large letters, begins at the surrounding arcade outside the store, continues inside, goes through the store and ends up in an open space outside. A high wall covered with books inside the shop seems to address the pedestrians outside more than the browsers inside.

4

5

1. Κατάστημα της όδος Σταδίου στην Αθήνα. Κάτοψη υπογείου.

2. Κατάστημα της όδος Σταδίου. Κάτοψη ισογείου.

3. Κατάστημα της όδος Σταδίου. Κάτοψη παταριού.

4. Η βιτρίνα του καταστήματος της όδος Σταδίου.

5. Τό έσωτερο του καταστήματος της όδος Σταδίου.

1. Bookshop on Stadiou Street, Athens. Basement plan.

2. Bookshop on Stadiou Street. Ground floor plan.

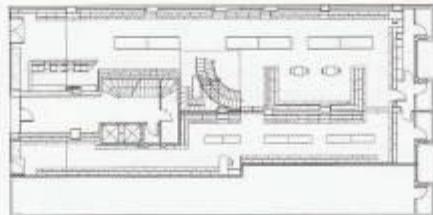
3. Bookshop on Stadiou Street. Mezzanine plan.

4. The bookshop window on Stadiou Street.

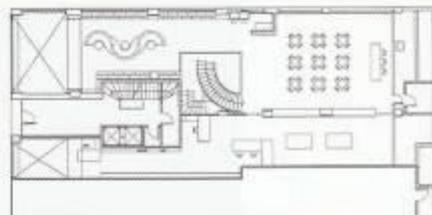
5. The interior of the bookshop on Stadiou Street.

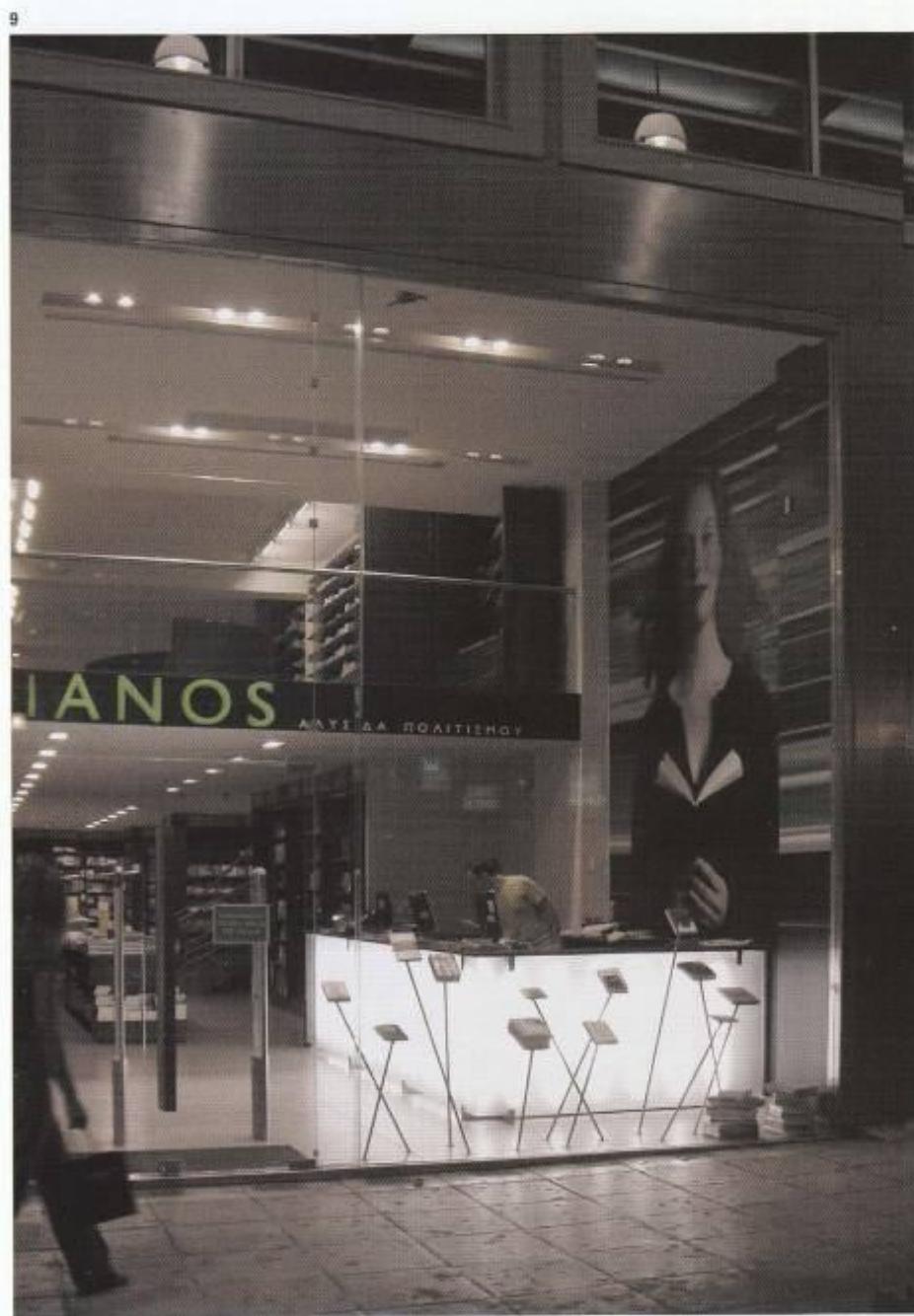
6.

7.

8.

6. Κατάστημα της έδου Αριστοτέλους, στη Θεσσαλονίκη. Κάτωφθι υπογείου.

7. Κατάστημα της έδου Αριστοτέλους. Κάτωφθι ισογείου.

8. Κατάστημα της έδου Αριστοτέλους. Κάτωφθι παταριαύ.

9. Η βιτρίνα του καταστήματος της έδου Αριστοτέλους.

10. Τό ξωτερικό του καταστήματος της έδου Αριστοτέλους.

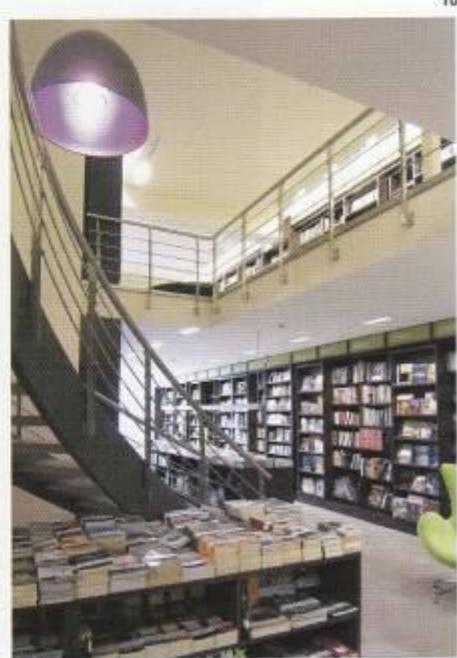
6. The bookshop window on Aristotelous Street, Thessaloniki.

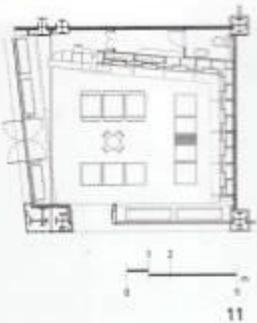
7. The bookshop interior on Aristotelous Street.

8. Bookshop on Aristotelous Street. Basement plan.

9. Bookshop on Aristotelous Street. Ground floor plan.

10. Bookshop on Aristotelous Street. Mezzanine plan.

11.
Art Shop στο Golden Hall, στην Αθήνα. Κάτωφ ισογείου.

12.
Έσωτερο του Art Shop στο Golden Hall.

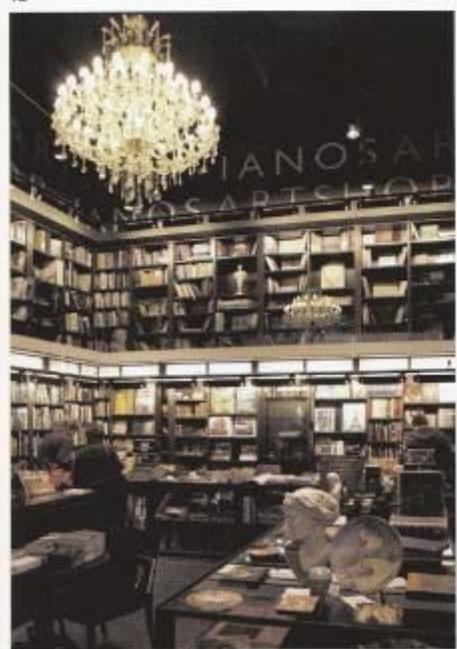
13.
Ο χώρος του ταμείου του Art Shop στο Golden Hall.

11.
Art Shop in the Golden Hall, Athens. Ground floor plan.

12.
The interior of the Art Shop in the Golden Hall.

13.
The cashier's desk in the Art Shop in the Golden Hall.

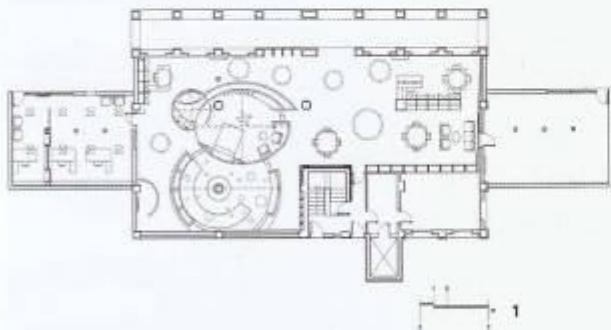
12

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ KOURASANIT

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

KOURASANIT EXHIBITION SPACES
ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

1.
Κάτοικη Ισογείου.

2.
Κάτοικη όροφου.

1.
Ground floor plan.

2.
Upper floor plan.

Οι μελέτες των έκθεσιακών χώρων της KOURASANIT άποτελούν άσκήσεις γύρω από τήν ύλική πλευρά του χώρου. Είναι διερευνήσεις τής ικανότητας των ύλικων νά άποτελούν δομικό μέρος του χώρου, νά άποκαλύπτουν τίς δυνατότητές τους και νά συλλειτουργούν στήν άνάγκη μιᾶς συνεκτικής, έσωτερικά συνεπούς χωρικής σύνθεσης· νά σχηματίζουν τό άντιληπτικό μας πεδίο καθώς συνδιαλέγονται με τή γεωμετρία τού κελύφους, διαντίδροιν μέ τό φῶς, συσχετίζονται μεταξύ τους μέσα στόν χώρο, συνεισφέρουν τίς ίδιαίτερες ποιότητές τους. Οι μεταγραφές αυτής τής μόνης κεντρικής ίδέας στόν χώρο άποκαλύπτει ένα πλήθος έκδοχών.

Τά ύλικά είναι καί τό άντικείμενο τής παραγωγής, τό έκθεμα. Η έννοια όμως τοῦ έκθετηρίου, αύτή πού στή συνείσησή μας διαχωρίζει τόν χώρο άπό τό άντικείμενο, καθιστώντας τόν πρώτο ύποδοχέα τοῦ δευτέρου, ύποχωρεῖ. Τό έκθεμα έδω είναι ή ίδια έκείνη πρώτη ώλη πού πλάθει τόν χώρο.

Τά ύλικά παράγονται άπό φυσικές πρώτες ύλες. Διατηρούν έτσι οίκειες γιά μᾶς ύφες καί χρώματα, κοντά σέ έκεινα τής γῆς, μαρτυρούν τήν προέλευσή τους. Μοιάζουν άνεπεξέργαστα, άκομη καί πρωτογενή. Αύτή ή ίδιότητά τους άναγεται σέ ποιότητα τοῦ χώρου στό σύνολό του. Οι έκδοχές τών χώρων άποκτούν έτσι γήινη βαρύτητα.

The studies for the KOURASANIT exhibition areas are like exercises in the materialistic aspect of space. They represent research into the ability of materials to be structural parts of space, to reveal their potential and to function harmoniously in a cohesive, consistent spatial synthesis. We also analysed their capacity to form our perceptual field, conversant with the shell's geometry; to react to light, to connect with each other in a space and to contribute their individual qualities. The transcriptions of this idea into space yielded multiple variations.

The materials became the subject of the exhibit, but also the space itself. Thus, the notion of exhibition space - which our conscious mind separates from what is on exhibit - dissolves. The exhibit, in this case, is the raw material that the space is made of.

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ «ΕΡΓΟΝ»

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

ERGON GROCERY

ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

Ο σχεδιασμός του καταστήματος «Έργον» τροφοδοτήθηκε από τήν έννοια τού ταξιδιού, τήν ίδεα τής άναζήτησης σέ δόλη τήν Έλλαδα ποιοτικῶν ειδῶν διατροφῆς, τῶν πιο άντιπροσωπευτικῶν τής έλληνικῆς γαστρονομικῆς παράδοσης.

Αύτή ή ίδεα τού ταξιδιού, τής μεταφορᾶς τροφίμων, διαφαίνεται από τή διαμόρφωση τού χώρου, μέ τό στοίβαγμα τῶν ξύλινων κιβωτίων, τόν άρθρωτό, σχεδόν προσωρινό, χαρακτήρα τής κατασκευῆς, δανεισμένο από τήν έννοια τού ήμιτελούς.

Η νομαδική νοοτροπία πέρασε καί στήν ίδια τήν έπιχειρηση. Ένα χρόνο μετά τήν έναρξη τής λειτουργίας τού πρώτου καταστήματος, τό περιεχόμενό του ταξίδεψε γιά νά έγκατασταθεί στό έσωτερικό άλλων τοίχων καί νά προσαρμοστεῖ τέλεια στίς άπαιτήσεις τῶν διαστάσεων τού νέου χώρου.

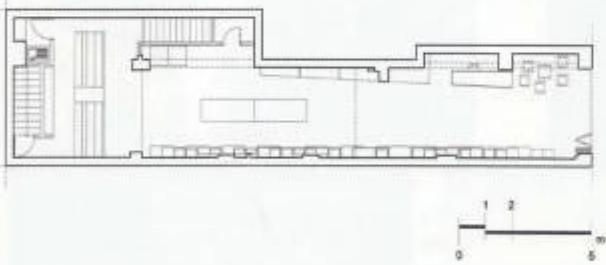
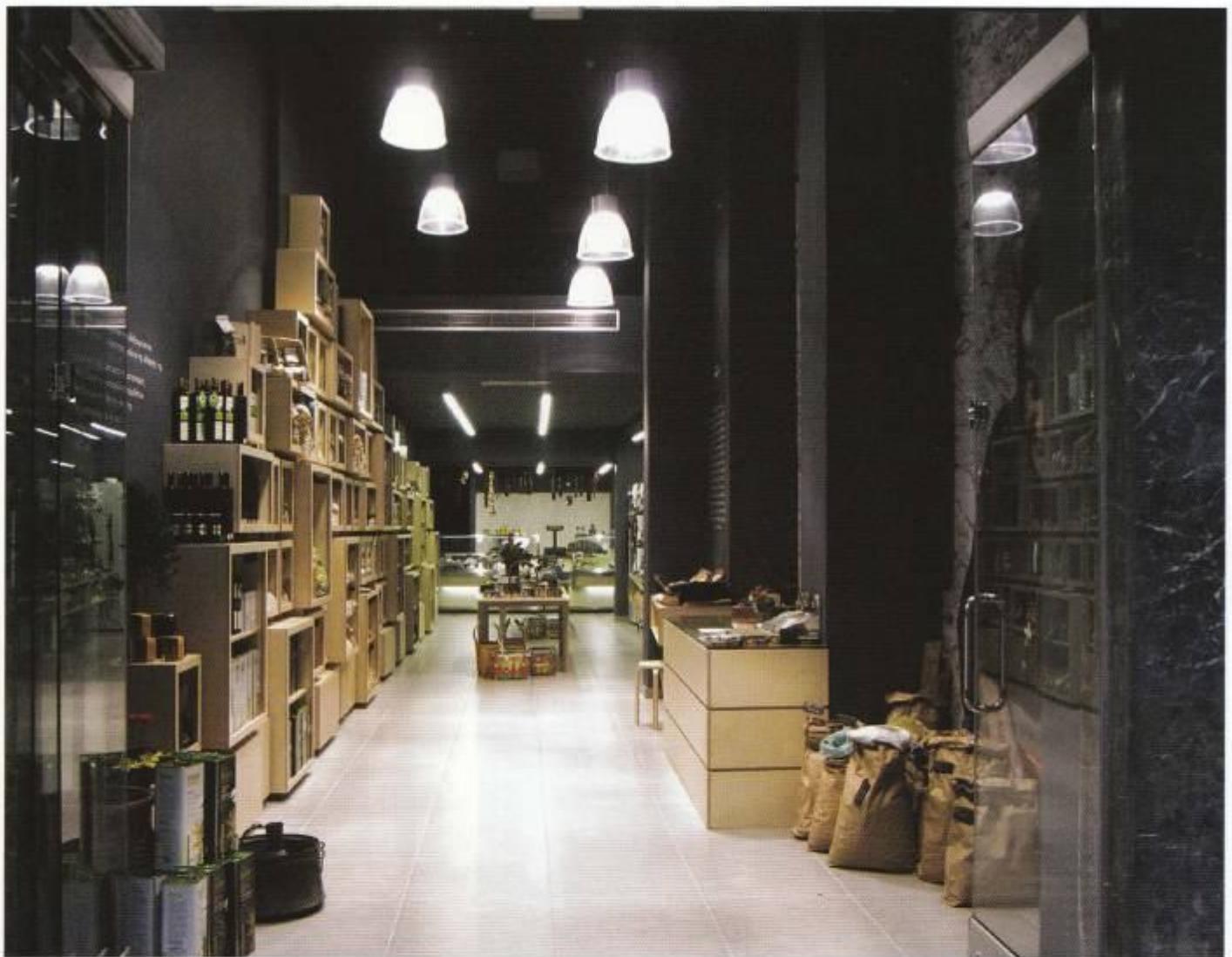
Χωρίς κατώφλι, μέ άυλη πρόσοψη, τό κατάστημα άποτελεῖ προέκταση τού δρόμου. Η άρχιτεκτονική, ή ούδετερότητα τού χώρου, τό γκρί χρώμα πού τυλίγει τούς τοίχους, σβήνονται ήθελμένα πρός δύφελος τής ποιητικῆς τῶν χρωμάτων καί τής μαγείας τῶν βρώσιμων άγαθῶν.

The concept for the design of the Ergon grocery was based on the notion of the journey, the idea of the quest through Greece for quality foods, those that are most representative of Greek culinary tradition.

The idea of the journey and transport of food is apparent in the design of the space, through the stacking of wooden boxes and the modular, almost temporary character of the construction, which hints at being unfinished.

A nomadic mentality has affected the company itself. A year after the launch of the first shop, its content travelled to a different space and adjusted perfectly to its demands.

Without a threshold, with an open facade, the shop seems an extension of the street.

ΜΟΝΟΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΠΟΛΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

DETACHED HOUSE IN ANO POLI, THESSALONIKI

ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

1

2

Κάθε παρέμβαση στήν Άνω Πόλη συνιστά μια πρόκληση, ιδίως όταν πρόκειται νά ένταχθεῖ ένα καινούριο οικοδόμημα στόν ύφισταμενό ίστο, διατάξιμο και ίσταν άναζητεῖται μια άρχιτεκτονική λύση πού νά προσαρμόζεται στήν τοπογραφία. Η κατοικία βρίσκεται στό μεταίχμιο άναμεσα σε ένα οικιστικό πλαίσιο πού καθορίζεται από τόν δρόμο και στόν μνημειακό χαρακτήρα της μέν άνοιγματα πρός τήν πόλη και τόν κόλπο.

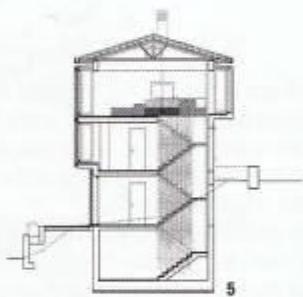
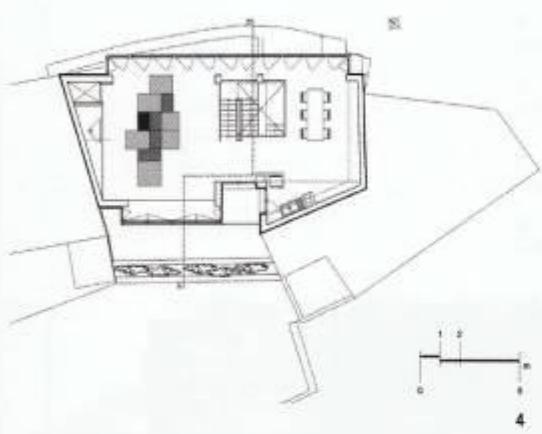
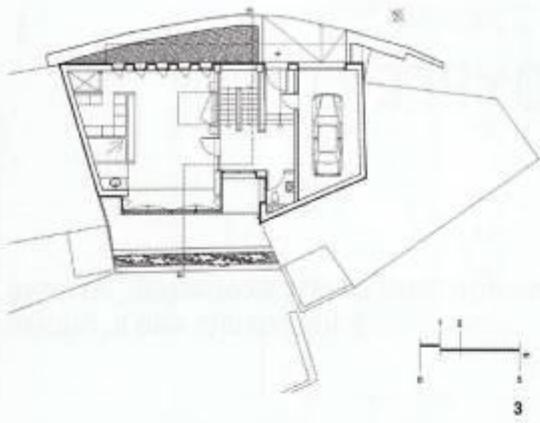
Ό μεγαλύτερος και ταυτόχρονα ό πιο συναρπαστικός περιορισμός είναι νά έπαναπροσδιοριστούν οι άρχιτεκτονικοί κώδικες κατοικίας τής Άνω Πόλης. Άναζητήθηκε ή διατήρηση όρισμένων στοιχείων τής παραδοσιακής άρχιτεκτονικής και ή προσαρμογή τους στής άπαιτήσεις τοῦ σύγχρονου τρόπου ζωῆς. Έπισης, ή έξεύρεση μᾶς άρμονικής σχέσης άναμεσα στό κέλυφος και τό έσωτερικό τοῦ οικήματος, άντανάκλαση προκατάληψης ή προσωπικής αίσθητικής έπιλογής.

Ίδιαίτερη προσοχή δόθηκε στής κατακόρυφες κυκλοφορίες και τά εύρυχωρα και φωτεινά πλατύσκαλα τῶν όρόφων. Η έσωτερική διαρρύθμιση τής κατοικίας έγινε μέν γνώμονα τήν άξιοποίηση τῶν μεγάλων φωτεινῶν δύκων και τῶν άντιστοιχων χώρων.

Any intervention in the dense, established fabric of Ano Poli is a challenge, especially when a new building is to be integrated into the existing grid, but also when the architectural solution must be adjusted to the local landscape. The house hovers between a residential context, due to its connection with the street, and a monumental character, owing to the spectacular views of the city and the gulf.

The greatest and at the same time the most challenging restriction was to design the house according the architectural codes for housing in Ano Poli. We tried to preserve some elements of the traditional architecture and adapt them to the demands of modern everyday life.

Special attention was given to the vertical connections and to the spacious, sunlit landings of each floor. Plans for the house interior focussed on taking full advantage of the spacious, sunlit volumes and the generous spaces.

6

1. Όψη στον δρόμο.

2. Πίσω όψη.

3. Κάτοψη ίσογείου.

4. Κάτοψη δρόφου.

5. Τομή 1-1.

6-8. Έσωτερα.

1. Facade on the street.

2. Rear elevation.

3. Ground floor plan.

4. Upper floor plan.

5. Section 1-1.

6-8. Interior spaces.

7

8

ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΙΔΗΣ ΚΑΙ BERNARD CUOMO

RESIDENTIAL BUILDING IN METAXOURGEIO, ATHENS

ARCHITECTS P. NIKIFORIDIS AND B. CUOMO

1

Η χαμηλή δόμηση. Σέ μια ιστορική περιοχή του κέντρου της Αθήνας, που διατηρεί άκομη τά χαρακτηριστικά τής άνθρωπινης κλίμακας, «διεκδικούμε» τή διατήρηση αυτών των χαρακτηριστικών ως μιά εύκαιρια συνέχειας και έξέλιξης ένός τρόπου βιώσιμης άστικής κατοίκησης.

Συνέχεια κενού και πλήρους. Η δημιουργία του προτεινόμενου πλέγματος ώς ένοποιητικού στοιχείου σέ δλο τό οικοδομικό τετράγωνο, στό ύψος του ισογείου, διαμορφώνει ένα νέο τοπίο. «Ξαφος» θέασης για τίς κατοικίες και «ούρανό» γιά τό έσωτερικό του οίκοδομικού τετραγώνου.

Μεταβατικοί χώροι και έναλλαγές άστικής ποιότητας. Προτείνουμε εύμενή και ποικιλά ύπαιθρια μικρο-τοπία πού συνυπάρχουν με τίς κατοικίες.

Τό οικοδομικό τετράγωνο ώς τοπίο. Η λογική τής σύνθεσης, ή αρθρωση τών έπιμερους λειτουργιών, πού παραπέμπει σέ τρισδιάστατο πάζλ, αντιμετωπίζει τόν χώρο συνολικά σέ δλες του τίς διαστάσεις, έπιχειρώντας τή «διαστολή» τών διαστάσεών του, κυρίως στούς άνοιχτούς ύπαιθριους χώρους.

Ζωντανή έσωτερική ζωή. Ποικιλά μικρο-τοπία, έπιλογή φυτεύσεων και διαφορετικές ποιότητες χώρων πού δημιουργοῦνται έπιτρέπουν τή διευρυμένη χρήση του έσωτερικού ύπαιθρου χώρου κατά τή διάρκεια του έτους.

Πολύ-μονοκατοικίες. Η σύνθεση τών κατοικιών άκολουθει τή δομή του δομικού πάζλ με τά κενά και τά πλήρη.

Οι «χρηστικοί» κήποι. Η προσπάθεια άνακτησης τής σχέσης μέ τόν ύπαιθρο έσωτερικό χώρο οδηγεῖ στήν ένεργοποίηση του τόπου ώς σημείου πού άνακαλεῖ στή μνήμη τούς κήπους και τίς αύλες τών άθηναϊκών σπιτιών.

2

Low buildings. In the historic centre of Athens, where features remain on a human scale, we claim that the preservation of those features presents an opportunity to continue and evolve a way of viable urban habitation.

Continuity between empty and full spaces. At the ground level, the creation of a grid on the whole block provides a unifying element and forms a new landscape with a "ground" view for the apartments and a "sky" view for the interior of the block.

Transitional spaces and alternations of urban quality. We propose favourable, diverse micro-landscapes to coexist with the apartment buildings.

The urban block as a landscape. The concept of synthesis, the sequence of individual functions which refer to a three dimensional puzzle, uses the given space as a whole, attempting to "expand" its dimensions, especially as concerns the outdoor spaces.

Lively internal environment. The selection of plantings, the various micro-landscapes and the qualities of the spaces that are being created, permit the open space inside the block to be used throughout the year.

Blocks of detached houses. The composition of the apartments follows the structure of the urban "puzzle", creating empty and full spaces.

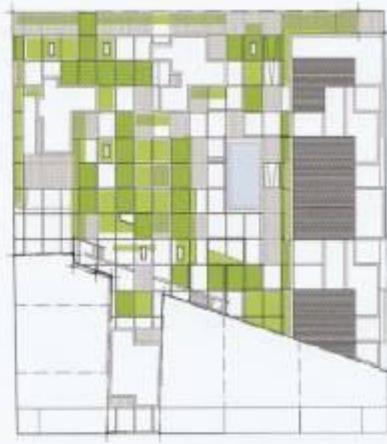
"Useful" gardens. The effort to regain a relationship between the habitats and the open space inside each block relates to the memories of the gardens and courtyards of Athenian houses of the past.

3

4

5

1. Όψεις.
2. Τομή A-A.
3. Κάτοψη ισογείου.
4. Κάτοψη α' δρόφου.

5. Κάτοψη δώματος (πέμπτη όψη).
6. Διάγραμμα της σύνθεσης.
7. Τό έσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου.
8. Όψη στην οδό Μυλλέρου.

1. Elevations.
2. Section A-A.
3. Ground floor plan.
4. First floor plan.

5. Terrace plan (the fifth elevation).
6. Composition diagram.
7. Interior of the building block.
8. Elevation from Myllerou Street.

